



# MEDYCINA DYDAKTYKA WYCHOWANIE



ISSN 0137-6543

ROK XLI

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

NR 5/2009

## Zespół redakcyjny:

**Prof. dr hab. Stefan Kruś** – redaktor honorowy  
**Dr hab. Izabela Strużycka** – redaktor naczelny  
**Dr Dariusz Kawecki** – z-ca redaktora naczelnego  
**Mgr Karolina Gwarek** – sekretarz redakcji

## Rada Programowa i Naukowa:

Prof. dr hab. **Marek Krawczyk** – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. dr hab. **Sławomir Majewski** – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, dr hab. **Sławomir Nazarewski** – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, prof. dr hab. **Anna Kamińska** – Prorektor ds. Kadr, prof. dr hab. **Marek Kulus** – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, prof. dr hab. **Mirosław Wielgoś** – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, prof. dr hab. **Renata Górską** – Prodziekan ds. Oddziału Stomatologicznego, prof. dr hab. **Jerzy A. Polański** – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, dr hab. **Kazimierz Szopiński** – Prodziekan ds. Oddziału Nauczania w Języku Angielskim, prof. dr hab. **Marek Naruszewicz** – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, prof. nadzw. dr hab. **Zdzisław Wójcik** – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, prof. dr hab. **Zbigniew Gaciong** – Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego.

## Wydawca:

Warszawski Uniwersytet Medyczny,  
Senacka Komisja ds. Informacji Naukowej i Wydawnictw

## Adres redakcji:

ul. Żwirki i Wigury 61, 02-091 Warszawa  
tel. 022 57 20 615  
e-mail: mdw@wum.edu.pl  
http://mdw.wum.edu.pl

## Zdjęcia:

Dział Fotomedyczny WUM  
Prawa autorskie zastrzeżone. Żadna część publikacji nie może być powielana bez zgody Wydawcy. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów.

## Skład i druk:

Oficyna Wydawnicza WUM  
tel. 022 57 20 327, fax 022 57 20 328  
e-mail: oficynawydawnicza@wum.edu.pl  
http://www.oficynawydawnicza.wum.edu.pl  
Nakład: 500 egzemplarzy

CZASOPISMO JEST PUNKTOWANE W SYSTEMIE INDEX COPERNICUS

## Spis treści

### Z ŻYCIA WARSZAWSKIEGO UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO

*Redakcja „MDW”*  
Wielki Piknik na 200-lecie Uczelni ..... 2  
Jubileuszowe spotkania ze sztuką ..... 3  
Dyplomatorium Wydziału Farmaceutycznego ..... 4

*Karolina Gwarek*  
Konferencja Naukowa I WL ..... 10  
*Andrzej Górski*

Seminarium nt. etycznych aspektów  
publikowania prac naukowych ..... 11  
*Andrzej Górski*

Public trust in science and industry-supported  
research and education: benefits and pitfalls ..... 14  
*Karolina Gwarek*

Konferencja Stomatologiczna Zachód-Wschód... 17  
*Dominik Olejniczak*  
Symposium: Zdrowie XXI wieku

a promocja zdrowia ..... 19  
*Wojciech Zabłocki*  
I Konferencja Studentów Analityki Medycznej ..... 20

*Karolina Gwarek*  
I Konferencja Naukowa WNoZ ..... 22  
*Redakcja „MDW”*

Seminarium: Wybrane zagadnienia diagnostyki  
i leczenia chorób serca ..... 23  
*Elwira Zielińska*

Z Senatu WUM ..... 24

### PRO MEMORIA

*Jan Pachecka, Piotr Tomaszewski,*  
*Grażyna Kubiak-Tomaszewska*  
Wspomnienie o Profesorze Włodzimierzu Biczu. 26

### NAUKA

*Krystyna Kasperska, Dariusz Białoszewski*  
Przydatność piłek edukacyjnych EDUBAL  
w zwiększaniu aktywności fizycznej  
i intelektualnej dzieci niepełnosprawnych ..... 28  
Terminy obron prac doktorskich ..... 31

### WYCHOWANIE

*Jerzy Rudzik*  
Zdrowie jako odzwierciedlenie  
aktywnego stylu życia ..... 33

### KOMUNIKATY

Ruszyła rekrutacja! ..... 35  
Ranking szkół wyższych 2009 ..... 35  
Złoty Skalpel ..... 35  
Nobel dla studenta WUM ..... 35  
Medykalia 2009 ..... 36

## Wielki Piknik na 200-lecie Uczelni

W wielkim stylu rozpoczęliśmy obchody Jubileuszu 200-lecia Nauczania Medycyny w Warszawie – święta naszej Uczelni i całej stolicy. Rozpoczęła je impreza plenarowa na Krakowskim Przedmieściu i Nowym Świecie – wśród atrakcji znalazły się m.in. prezentacje jednostek naukowych naszego Uniwersytetu, porady specjalistów, koncerty i zabawy dla dzieci. Kulminacyjnym punktem tego wydarzenia było uroczyste posiedzenie Senatu Akademickiego, w czasie którego podjęto uchwałę zobowiązującą Uczelnię do działań na rzecz rozwoju opieki zdrowotnej i poprawy jakości usług medycznych świadczonych mieszkańcom stolicy.

Przed Piknikiem rozpoczęto intensywne działania promocyjne, których celem było zarówno zareklamowanie imprezy plenarowej, jak i zapoznanie z ideą Jubileuszu społeczeństwa Warszawy i całego kraju. Informacje o Pikniku



W uroczystym pochodzie przez Krakowskie Przedmieście i Nowy Świat uczestniczyli przedstawiciele Senatu Akademickiego i Społeczności Uczelni

pojawiły się bowiem nie tylko na stronie internetowej Uczelni, ale i w mediach o zasięgu ogólnopolskim. W promocji bardzo pomogła konferencja prasowa, zorganizowana 6 maja w kawiarni Bliklego na Nowym Świecie. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele władz Uczelni: Rektor prof. Marek

Krawczyk, Prorektorzy – prof. Marek Kulus, prof. Sławomir Majewski, dr hab. Sławomir Nazarewski, Kanclerz Uczelni mgr Małgorzata Kozłowska, Kierownik Katedry i Kliniki Kardiologii WUM prof. Grzegorz Opolski i prof. Jakub Gołąb z Zakładu Immunologii Centrum Biostruktury. Dla dziennikarzy była to wyjątkowa okazja spotkania z autorytetami środowiska naukowego naszego Uniwersytetu. Zaprezentowali oni kalendarz uroczystości rocznicowych, odpowiedzieli również na pytania o bieżące osiągnięcia i plany na przyszłość WUM.

W niedzielę 10 maja o godzinie 10.00 rozpoczęła się impreza plenarowa pod hasłem „Warszawski Uniwersytet Medyczny – społeczeństwu Warszawy”. Zainaugurował ją przemarsz Senatu Akademickiego i Społeczności Uczelnianej Krakowskim Przedmieściem i Nowym Światem. Przedstawiciele władz WUM złożyli w gmachu Polskiej Akademii Nauk kwiaty przed popiersiem Stanisława Staszica – działacza społecznego, naukowca i pisarza



Podczas publicznego posiedzenia Senatu na Nowym Świecie przyjęto uchwałę zobowiązującą Uczelnię do działań na rzecz rozwoju opieki medycznej świadczonej społeczeństwu Warszawy

zasłużonego dla powstania naszego Uniwersytetu. Kulminacyjnym punktem uroczystości było publiczne posiedzenie Senatu, podczas którego podjęto uchwałę o działaniu na rzecz rozwoju opieki medycznej i poprawy jakości usług świadczonych społeczeństwu stolicy.

W trakcie Pikniku lekarze i studenci WUM w kilkunastu namiotach prezentowali dorobek jednostek i kół naukowych Uczelni. Szczególną popularnością cieszyły się porady specjalistów, testy diagnostyczne i presenta-

cje nowoczesnych metod leczenia. Ciekawostką były ćwiczenia z szycia chirurgicznego, prowadzone na... skórkach od bananów, a także pokazy laboratorium kryminalistycznego. Dla odważnych zorganizowano konkurs wiedzy medycznej. Uczestnicy Pikniku podkreślali, że tego typu imprezy powinny odbywać się w centrum stolicy przynajmniej raz w roku.

Wydarzeniu towarzyszyły również koncerty, w wykonaniu Chóru i Orkiestry Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz gwiazdy Pikniku – zespołu „Leszcze”.

Całą imprezę poprowadziła popularna dziennikarka i prezenterka telewizyjna Iwona Schymalla.

Podsumowaniem tego wyjątkowego dnia był uroczysty koncert dedykowany naszej Uczelni, który odbył się wieczorem w Operze Narodowej. Dla uczczenia Jubileuszu 200-lecia wystawiono „Rigoletto” Giuseppe Verdiego.

*Szersza relacja z Pikniku i innych wydarzeń rocznicowych ukaże się w Suplemencie Jubileuszowym „Medycyny Dydaktyki Wychowania”.*

**Redakcja „MDW”**

## JUBILEUSZOWE SPOTKANIA ZE SZTUKĄ

**Od 13 maja w Centrum Dydaktycznym można oglądać wystawę prac artystów z Wydziału Grafiki warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych. Jest ona częścią tegorocznych obchodów 200-lecia Uczelni.**

Wystawa jest pierwszą z cyklu ekspozycji prezentujących osiągnięcia artystów z kręgu ASP. Odbywać się one będą na naszej Uczelni w ciągu całego roku, dla uczczenia Jubileuszu 200-lecia Akademickiego Nauczania Medycyny w Warszawie. Patronat nad tym przedsięwzięciem objęli: Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marek Krawczyk i Dziekan Wydziału Grafiki ASP prof. Piotr Smolnicki. Jak podkreślił JM Rektor podczas uroczystego otwarcia wystawy, spotkania ze sztuką podkreślają wyjątkowy charakter obchodów rocznicowych: – Chciałbym, aby był to początek takich szczególnych spotkań, które umożliwią naszym pracownikom i studentom poznanie umiejętności i talentu artystów z ASP.

Wystawa prezentuje ważne osiągnięcia we współczesnej polskiej grafice. Prace zostały wykonane zarówno technikami klasycznymi,



*Na wystawie zaprezentowano najlepsze osiągnięcia polskiej grafiki*

jak i cyfrowymi – większość z nich to abstrakcje, a także grafika figuratywna i pejzaże.

– Prezentujemy największy wydział ASP, Wydział Grafiki. Jest to preludeum naszych prezentacji w tej uczelni – bratniej, Państwo jesteście bowiem lekarzami ciała, a my – lekarzami duszy. Nasze środowiska zawsze były ze sobą związane. Lekarze byli mecenasami sztuki i jej kolekcjonerami, a wielu z nich także artystami – powiedział prof. Wiktor Jędrzejec, Prorektor ASP.

– Sztuki piękne dotykają piękna bólu i cierpienia człowieka, a więc tego wszystkiego, co Państwu jako lekarzom w pracy nie jest obce – podkreślił prof. Piotr Smolnicki, Dziekan Wydziału Grafiki, zapraszając jednocześnie zebranych do obejrzenia prezentowanych prac.

Wystawę można oglądać w Centrum Dydaktycznym do 31 sierpnia tego roku. Serdecznie zapraszamy!

**Redakcja „MDW”**

## Uroczyste wręczenie dyplomów Wydziału Farmaceutycznego

W niedzielę 16 maja w Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II odbyła się uroczysta promocja licencjatów i magistrów farmacji i analityki medycznej, a także doktorów i doktorów habilitowanych nauk farmaceutycznych.

Dyplomy uzyskało 207 absolwentów analityki medycznej i farmacji, 9 doktorów i jeden doktor habilitowany. Do promowanych zwrócił się Rektor prof. Marek Krawczyk oraz Prodziekan ds. Dydaktyczno-Wychowawczych Wydziału Farmaceutycznego dr hab. Agnieszka Pietrosiuk. Z kolei w imieniu magistrantów głos zabrała mgr Anna Delbani, a doktorów i doktorów habilitowanych – dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki. W części artystycznej spotkania wystąpiła Orkiestra Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.



Dyplomy licencjatów i magistrów farmacji i analityki medycznej odebrało 207 absolwentów

## Przemówienie Jego Magnificencji Rektora

*Panie Dziekanie,  
Pani Minister,  
Wysoka Rado Wydziału,  
Dostojny Doktorze Habilitowany,  
Drodzy Doktorzy,  
Szanowni Absolwenci  
Wydziału Farmaceutycznego  
z Oddziałem Analityki  
Medycznej,  
Dostojni Profesorowie,  
Szanowni Goście,*

Dzisiaj, w ten piękny majowy dzień, spotykamy się w Galerii Porczyńskich na rozdaniu dyplomów Absolwentom oraz Doktorom i Doktorowi Habilitowanemu Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Analityki Medycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. To już 60. promocja farmaceutów w 200-letniej historii Wydziału, którego Dziekanem jest prof. Marek Naruszewicz.

Wręczenie dyplomów ukończenia studiów 145 magistrów farmacji, 25 magistrów analityki medycznej oraz 37 licencjatów

analityki medycznej to wielkie święto nie tylko Wydziału Farmaceutycznego i Oddziału Analityki Medycznej, ale święto całego naszego Uniwersytetu. Promocja doktora habilitowanego – dr Grzegorza Nałęcz-Jaweckiego oraz 9 doktorów nauk farmaceutycznych jest dowodem aktywności całego środowiska akademickiego.

*Drodzy Absolwenci, Doktorzy,  
Doktorze Habilitowany,*

Dzisiejsza uroczystość to rezultat Waszych zdolności, Waszej wytrwałości, determinacji w zdobywaniu wiedzy. To powód do dumy dla Waszych nauczycieli, promotorów i opiekunów. Ale nie tylko. To także owoc wsparcia Waszych bliskich, rodzin i przyjaciół, których wielu jest tutaj z nami, by świętować. W imieniu Władz Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego i całej Społeczności Akademickiej naszej Uczelni rodzinom, bliskim i przyjaciołom bohaterów dzisiejszej uroczystości serdecznie gratuluję i składam wy-

razy szacunku. Drodzy Państwo, to Wasz i nasz wspólny sukces.

Dziękuję Wysokiej Radzie Wydziału Farmaceutycznego z Oddziałem Analityki Medycznej, wszystkim nauczycielom akademickim Wydziału za zaangażowanie, czas i trud poniesiony w przekazywaniu wiedzy i kształtowaniu umysłów młodych adeptów farmacji i analityki medycznej.

*Drodzy Absolwenci,*

Dobry nauczyciel to nauczyciel troskliwy, ale zarazem surowy. Jestem przekonany, że takich przewodników spotkaliście w naszej Uczelni. Bowiem takie podejście pozwoli Wam łatwiej radzić sobie teraz, kiedy *Almae Matris* wypuszcza Was spod swoich opiekuńczych skrzydeł w świat. Pięć lat temu podjęliście decyzję o wyborze studiów. Przez ten czas nauczyciele przekazywali Wam wiedzę, umiejętności, pokazywali postawy moralne, które mają być kierunkowskazem w codziennej pracy w zawodzie.

Jak powiedział publicysta austriacki Robert Jungk „Przyszłość już się zaczęła”. Teraz już tylko od Was zależy, ile jeszcze osiągniecie.

Zachęcam Was do rozpoczęcia studiów doktoranckich. Do otwierania przewodów doktorskich. Pragniemy, aby najlepsi mogli znaleźć pracę na miejscu, rozwijać swoje zdolności i zainteresowania, rozszerzać horyzonty, wzbogacać osobowość.

W naszym Uniwersytecie rozwój nauki jest jednym z priorytetów. Zdajemy sobie sprawę, że badania naukowe stanowią o prestiżu uczelni uniwersyteckiej. W styczniu Władze Uczelni przedstawiły strategię rozwoju naukowego Uniwersytetu na lata 2008-2012. Uwzględniła ona przesłanki reformy nauki w Polsce, a także wpisuje się w założenia Krajowego Programu Badań Naukowych i Prac Rozwojowych przedstawionych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Komunikacie z dnia 30 października 2008 roku.

Zgodnie ze strategią, którą Senat Uczelni przyjął uchwałą nr 8 z 12 stycznia 2009 roku, prowadzimy działania zmierzające do tworzenia nowej bazy i nowej jakości badań naukowych.

Obecnie priorytetem naukowym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego jest stworzenie Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii (CePT), które uczyni z Warszawy jeden z najnowocześniejszych ośrodków badań biomedycznych w Europie. Potencjał badawczy, budowa nowych laboratoriów naukowych i wyposażenie w nowoczesną aparaturę umożliwi naszym badaczom partnerską współpracę z wiodącymi ośrodkami naukowymi w świecie.

Drugim ważnym przedsięwzięciem naukowym naszej Uczelni jest włączenie Polski do *European Clinical Research Infrastructures Network* (ECRIN), której celem jest koordynacja europejskich klinicznych badań naukowych.

Warszawski Uniwersytet Medyczny będzie w tej sieci pełnił rolę koordynatora krajowego. Wejście polskich instytucji medycznych do sieci ECRIN w naturalny sposób będzie komplementarne z działalnością Centrum Badań Przedklinicznych i Technologii. W przyszłości polskie struktury sieci ECRIN stworzą warunki do implementacji w praktyce wyników uzyskanych przez CePT.

Dalszym etapem w rozwoju badań naukowych we współpracy z przemysłem będzie przystąpienie naszej Uczelni do wspólnotowego przedsięwzięcia w dziedzinie innowacyjnych leków (IMI – *The Innovative Medicines Initiative Joint Undertaking*, utworzonej decyzją Rady Europy w lutym 2008 r.). IMI jest formą partnerstwa „public-private” pomiędzy UE i przemysłem farmaceutycznym.

Prowadzimy również działania zmierzające do pozyskiwania funduszy zagranicznych i krajowych na badania naukowe. W tym celu ściśle współpracujemy z Krajowym Punktem Kontaktowym Programów Badawczych Unii Europejskiej. W ramach tej współpracy powstanie baza ekspertów oceniających granty europejskie, przeszkoleni zostaną przedstawiciele jednostek Uczelni w zakresie zarządzania projektami badawczymi. Będziemy szkolić w tym zakresie także doktorantów.

Od początku kadencji usprawniamy system pomocy pracownikom naukowym przez władze i administrację Uniwersytetu. Pracujemy także nad zmianą modelu naukowej kariery akademickiej. Podejmujemy również liczne działania w obszarze roboczo nazwanym „współpracą z zagranicą”.

Będziemy konsekwentnie strategię rozwoju naukowego Uczelni wprowadzać, tak aby stworzyć naszym naukowcom jak najlepsze warunki do prowadzenia badań. Raz jeszcze zachęcam do kontynu-

owania pracy naukowej i prowadzenia badań.

Nowo promowanemu Doktorowi Habilitowanemu i Doktorom nauk farmaceutycznych składam serdeczne gratulacje oraz życzeń dalszego rozwoju kariery naukowej i zawodowej. Niech Państwa sukces będzie zachętą dla dzisiejszych magistrów.

*Szanowni Absolwenci,*

Zawód, który wybraliście, podobnie jak zawód lekarza, wymaga ciągłego doskonalenia. Dzisiaj będziecie ślubować, że „w ciągu całego życia nie będziecie szczydzili trudu nad doskonaleniem się w naukach farmaceutycznych”. Nie zapominajcie o tym. Nauki farmaceutyczne rozwijają się bardzo dynamicznie. Wasza praca będzie wymagała ciągłego kształcenia. Przywołam tu słowa wybitnego Polaka Ignacego Jana Paderewskiego: „Na sukces składa się 90% pracy, 5% talentu i 5% szczęścia”.

*Drodzy Absolwenci,*

Przez lata studiów na naszym Uniwersytecie obok zdobywania wiedzy i umiejętności, które są podstawą odpowiedzialnego wykonywania zawodu, wielu z Was zawarło przyjaźnie na całe życie. To kapitał nie do przecenienia. Życzę Wam, aby przetrwały one próbę czasu i aby były dla Was stałym źródłem wsparcia.

*Szanowni Państwo,*

Kolejny rocznik opuszcza mury naszej Uczelni. Byliście Państwo studentami najstarszego w Polsce Wydziału Farmaceutycznego. Kończycie tę Uczelnię w roku wielkiego Jubileuszu 200-lecia Nauczania Medycyny i Farmacji na Mazowszu. Wy również tę dwuwiekową historię tworzyliście przez minione lata. Zachęcam: twórzcie ją nadal. Utrzymujcie kontakt z Waszą Wszechnicą. Ona jest zawsze gotowa służyć Wam swoją wiedzą i pomocą.

**Rektor Warszawskiego  
Uniwersytetu Medycznego  
prof. dr hab. Marek Krawczyk**

## Przemówienie Prodziekana ds. Dydaktyczno-Wychowawczych

**Magnificencjo Panie Rektorze,  
Panie Dziekanie,  
Państwo Prodziekani,  
Wysoka Rado,  
Dostojni Doktorzy  
i Doktorzy Habilitowani,  
Szanowni Goście,  
Drodzy Absolwenci  
Wydziału Farmaceutycznego  
Warszawskiego Uniwersytetu  
Medycznego!**

16 maja 2009 roku jest dla nas wszystkich dniem szczególnym. Dzisiaj bowiem, w tym wspólnym miejscu – w Muzeum im. Jana Pawła II, Fundacji Carroll-Porczyńskich – odbywa się uroczysta promocja licencjatów

tom kierunku analityka medyczna oraz 145 dyplomów magistrów farmacji, w których gronie 7 osób ukończyło studia ze średnią ocen w granicach 4,8-4,9.

*Drodzy Absolwenci,*

Dyplomy otrzymujecie w roku szczególnym – w roku 200-lecia Nauczania Medycyny i Farmacji w Warszawie. Historia naszej Uczelni sięga bowiem początków XIX wieku, kiedy to z inicjatywy Stanisława Staszica, członka Izby Edukacyjnej, utworzony został 17 października 1809 r. Wydział Akademicko-Lekarski. Absolwenci tego Wydziału mieli być wszechstronnie wykształceni i profesjonaliści. Dlatego też wykładano na

Dziarkowskiego, Augusta Ferdynanda Wolfa, Józefa Czekierskiego, Franciszka Antoniego Brandta oraz Ludwika Cassiusa wchodził w skład grupy inicjatywnej.

Spośród wielu osiągnięć profesora Józefa Celińskiego na uwagę zasługuje jego udział w opracowaniu pierwszej polskiej farmakopei – „Pharmacopea Regni Poloniae auctoritate Ministerii Administrationis rerum internarum et disciplinae publicae, edita a Consilio Supremo Sanitatis”, która ukazała się w 1817 roku, oraz opracowanie w języku polskim dwutomowego dzieła pt. „Farmacja, czyli nauka doskonałego przygotowania lekarstw z trzech królestw natury wybranych”. Profesor Celiński zajmował się również analizą źródeł wód mineralnych. Wyniki badań opublikował w pracy pt. „Rozbiór wód mineralnych nałęczowskich w województwie lubelskim”, w której podkreślał walory smakowe oraz korzystny skład chemiczny wody z Nałęczowa, cenionej do dzisiaj w Polsce.

Wracając do historii Wydziału, samodzielny i pierwszy w Polsce Wydział Farmaceutyczny utworzony został na Uniwersytecie Warszawskim, w 1926 roku, na mocy rozporządzenia Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Wydział ten istnieje i pracuje do dzisiaj, od roku 1950 jako Wydział Akademii Medycznej, a od 1 marca 2008 roku jako Wydział Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

*Szanowni Państwo,*

Nieżyjący już Rektor naszego Uniwersytetu profesor Jan Niełubowicz powiedział na uroczystości jubileuszowej, że Wydział Farmacji ma w sobie wiele uroku, bo jest na nim wiele pań. A mnie przychodzi na myśl pytanie: czy Stanisław Staszic przypuszczał,



*W dyplomatorium w Galerii Porczyńskich – Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II udział wzięły władze Uczelni i Wydziału Farmaceutycznego*

i magistrów analityki medycznej, magistrów farmacji oraz doktorów i doktorów habilitowanych nauk farmaceutycznych. Jest to największe wydarzenie akademickie Wydziału Farmaceutycznego oraz Święto całej Uczelni.

Dzisiaj Dziekan Wydziału Farmaceutycznego wręczy 37 dyplomów licencjackich i 25 dyplomów ze stopniem magistra absolwen-

Wydziale nauki medyczne, chirurgię, jak również – farmację. Był to dwuletni Kurs Chemiczno-Farmaceutyczny, na którym uczano historii naturalnej, chemii i farmacji. Ogromną rolę w powołaniu, tworzeniu koncepcji i podstaw instytucjonalnych Wydziału Akademicko-Lekarskiego odegrał farmaceuta – Józef Celiński, który obok lekarzy: Hiacynta Augusta

że w drugim stuleciu od założenia Wydziału Akademicko-Lekarskiego to właśnie Panie będą w większości jego absolwentkami?

*Drogie Absolwentki Wydziału Farmaceutycznego,*

Uważam, że dokonałyście właściwego wyboru studiów. Zdołyście bowiem wykształcenie, które da Wam niezależność ekonomiczną, umożliwi godne życie oraz spełnianie się w wielu dziedzinach. Nie oznacza to oczywiście, że Panowie – Absolwenci naszego Wydziału nie dokonali również właściwego wyboru studiów.

Tak więc, Drogie Koleżanki i Koledzy, byliście studentami najstarszego w Polsce Wydziału Farmaceutycznego, tworzono go w ciągu tych 200 lat przez pokolenia wybitnych profesorów, badaczy, nauczycieli i wspinających ludzi. Nazwiska wielu z nich wpisane są nie tylko w karty historii Uczelni, ale również w historię Polski.

A jaka jest przyszłość naszego Wydziału? Jak powiedział Jan Paweł II: „Przyszłość zaczyna się dzisiaj, nie jutro” i przyszłość tego Wydziału zależy w dużej mierze od jego absolwentów, co zobowiązuje nas wszystkich do kształtowania właściwego klimatu moralnego, postępu naukowego, ekonomicznego oraz obyczajów.

Dzisiejsza uroczystość jest dla nas wszystkich szczególnie wzruszająca. Dla absolwentów, ponieważ kończycie Państwo pewien jeszcze „beztroski” etap Waszego życia, dla Waszych Rodziców i Rodzin, ponieważ razem z Wami dzielili wszystkie Wasze sukcesy i porażki, oraz dla nas nauczycieli i pracowników dziekanatu, ponieważ mury naszego Wydziału i Uczelni opuszcza 207 absolwentów, z którymi łączyło nas pięć i pół roku pracy. Był to okres wspólnych przeżyć, nieraz trudnych, ale też często ciekawych, pełnych dyskusji o nauce,



*Dyplomy wręczali JM Rektor prof. Marek Krawczyk i Dziekan Wydziału Farmaceutycznego prof. Marek Naruszewicz*

pracy zawodowej, jej blaskach i cieniach.

Dzisiaj z dumą i radością patrzemy na Was, mając w pamięci tę niełatwą drogę, jaką przebyliście od otrzymania indeksu do uzyskania dyplomu. Należą się Wam gratulacje i słowa uznania.

Obecnie wchodzi Państwo w nowy, mało Wam jeszcze znany świat pracy zawodowej. Zależnie od posiadanej wiedzy, predyspozycji i warunków pracy, to zderzenie Waszych umiejętności z oczekiwaniami środowiska, w jakim żyjecie, może być nieraz trudne i rodzić w Was uczucie, że ta wiedza nie jest pełna. Tak jest zawsze. Pamiętajcie, że to, co zdołyliście w Uczelni, to są jedynie podwaliny tego, co zależnie od potrzeb społecznych, zawodowych i naukowych musicie dalej rozwijać. Powinniście, Drodzy Absolwenci, zmierzać do stałego podnoszenia kwalifikacji zawodowych, zgodnie z rozwijającą się nieustannie i dynamicznie wiedzą farmaceutyczną. Na pewno przed Wami jeszcze wiele szkoleń, kongresów, konferencji naukowych i zawodowych. Na tych obradach pewnie spotkamy się jeszcze wiele razy. Wszyscy bowiem pamiętać

musimy o ważnej zasadzie życiowej – *qui non proficit, deficit* – kto nie idzie naprzód, ten się cofa.

Zasada ta jest podstawowa dla absolwentów studiów medycznych, których praca obarczona jest tak wielką odpowiedzialnością za drugiego człowieka. Tak więc wykonując swoją pracę, bądźcie profesjonalni i myślcie o tym, co robicie, ponieważ jedna mała chwila nieuwagi może przysporzyć wiele cierpienia nie tylko Wam, ale przede wszystkim pacjentowi i jego bliskim. Pamiętajcie również, aby do tego profesjonalizmu dodać chociaż odrobinę życzliwości, uśmiechu i bezinteresowności, ponieważ w każdej dolegliwości są one bardzo dobrym lekiem. Nie pracujcie z myślą o zdobyciu uznania, pracujcie w sposób zasługujący na uznanie.

Rozstajemy się dzisiaj z Wami z uczuciem dumy, że środowisko farmaceutów wzbogaca się o 145, a środowisko analityków medycznych o 62 specjalistów reprezentujących nie tylko rozległą wiedzę, ale, mam nadzieję, również ludzi pełnych życzliwości i zrozumienia dla chorego człowieka, którego należy zrozumieć

i pomóc mu. Nie zapominajcie, że najwyższą troską o człowieka jest troska o jego zdrowie.

*Drodzy Absolwenci,*

Będziecie dzisiaj składać przyrzeczenia magistra analityki medycznej i magistra farmacji. Powtarzając słowa przyrzeczenia, zastanówcie się, proszę, nad sensem tego wszystkiego, co deklarujecie. Są to bowiem swego rodzaju zaślubiny z zawodem, któremu należy pozostać wiernym aż do końca swoich dni.

*Szanowni Państwo,*

Zgodnie z tradycją, uroczysta promocja magistrów farmacji połączona jest z wręczeniem dyplomów doktora i doktora habilitowanego nauk farmaceutycznych osobom, którym stopnie te nadała

Rada Wydziału. W imieniu całej społeczności akademickiej składam naszym doktorantom i naszemu habilitantowi szczere gratulacje i życzenia dalszych sukcesów naukowych i zawodowych. Myślę, że ten etap drogi życiowej był dla Państwa ważnym wydarzeniem, które Was ukształtowało i wzbogaciło w doświadczenie. Dzielicie się zdobytą wiedzą i doświadczeniem. Miejcie również wdzięczne serca dla tych, którzy pomagali Wam.

Serdeczne podziękowania składam promotorom prac doktorskich za aktywny udział w rozwoju kadry naukowej Wydziału. Mam nadzieję, że w najbliższej przyszłości zwiększą się na naszym Wydziale możliwości zatrudnienia absolwentów studiów

doktoranckich, co w znacznym stopniu wzmocniłoby naszą kadrę naukowo-dydaktyczną.

Wszystkim naszym drogim Absolwentom i Doktorom życzę dzisiaj realizacji ambitnych planów w całym życiu zawodowym i osobistym, wiary we własne możliwości, spełnienia marzeń oraz odwagi w podejmowaniu nowych wyzwań.

Wierzę również, że mury naszej Uczelni i Wydziału będą dla Was dalej ostoją wiedzy, przyjaźni i pomocy.

*dr hab. Agnieszka Pietrosiuk*

*Prodziekan*

*ds. Dydaktyczno-Wychowawczych  
Wydziału Farmaceutycznego*

## Przemówienie Przedstawiciela Promowanych Doktorów i Doktorów Habilitowanych

*Szanowni Państwo!*

W imieniu swoim i wszystkich doktorów nauk farmaceutycznych dzisiaj promowanych przypadł mi zaszczyt złożenia podziękowań Władzom naszego Uniwersytetu Medycznego i wszystkim pracownikom naszego Wydziału.

Na początku serdecznie dziękuję Panu Profesorowi Józefowi Sawickiemu, wieloletniemu Dziekanowi, za którego kadencji wszyscy rozpoczynaliśmy pracę naukową. Dziękuję przede wszystkim za życzliwość, stworzenie spokojnej atmosfery sprzy-

jającej pracy badawczej oraz za konsekwentne dążenie do podnoszenia rangi naukowej naszego Wydziału – co widać w ilości publikowanych prac w renomowanych czasopiśmie.

Dziękuję wszystkim współpracownikom, także pracownikom technicznym, bez których niemożliwe byłoby prowadzenie badań laboratoryjnych.

Dobre prace doktorskie w obecnych czasach nie mogą powstać w izolacji. Wymagają współpracy naszej z przedstawicielami różnych dziedzin nauki, nawiązywania kontaktów z ośrodkami w kraju i zagranicą. Dziękuję współautorom naszych publikacji, dzięki którym stały się one bardziej wartościowe.

Na koniec wdzięczni jesteśmy Panu Dziekanowi za zorganizowanie dzisiejszej uroczystości, która na długo pozostanie w naszych wspomnieniach.

Dziękuję.

*dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki*



*Dyplom z rąk JM Rektora i Dziekana Wydziału Farmaceutycznego odbiera dr hab. Grzegorz Nałęcz-Jawecki*



## Przemówienie Przedstawiciela Absolwentów



**Jego Magnificencjo Rektorze,  
Państwo Dziekani,  
Drodzy Profesorowie,  
Koleżanki i Koledzy,  
Szanowni Goście,**

Rok 2009 jest dla Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego wyjątkowy, gdyż obchodzi on swoje dwusetne urodziny. W 1813 roku wydano pierwszych 18 dyplomów absolwentom naszej Uczelni. Jak wiele się zmieniło od tego czasu i jak bardzo rozwinęła się Uczelnia, świadczy choćby liczba absolwentów, którzy mieli dzisiaj zaszczyt odebrać dyplomy. Dziś, z wielką radością i dumą, opuszczamy mury jednej z najlepszych uczelni medycznych w kraju – zaliczenie się do zacnego grona absolwentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na pewno zobowiązuje.

Za nami prawie 6 lat niełatwych studiów, pewnie niejednen z nas dziś pomyślał – jak ten czas szybko leci – i sięgnął pamięcią wstecz. Ja sama, będąc ostatnio na naszym wydziale, z łezką w oku przyglądałam się młodszym koleżankom i kolegom, którzy w stresie przeglądali notatki. Jak dobrze to pamię-

tamy... Nasze studia były pełne wyrzeczeń i nieprzespanych nocy spędzonych nad wzorami chemicznymi. Dziś jednak bez wahania mogę powiedzieć, że było warto.

Ukończenie studiów na tak prestiżowej Uczelni otwiera przed nami niezliczone możliwości. Wiem, że Uczelnia bardzo dobrze przygotowała nas do następnego etapu w życiu, jakim jest praca zawodowa. I choć z nutką żalu żegnamy się ze wspianymi latami studenckimi, z akademikami, długimi wakacjami czy z legitymacją studencką, to myślę, że jesteśmy pełni zapału do wykorzystania nabytej przez nas wiedzy w praktyce. Na pewno odpowiedzialnie i z szacunkiem podejmiemy do naszego zawodu, nie zapominając słów ślubowania, jakie składaliśmy.

Zarówno studia na kierunku farmaceutycznym, jak i na analityce medycznej wiązały się nie tylko z uczęszczaniem na wykłady i uczeniem się do egzaminów. Na Uczelni spędzaliśmy nieraz wiele godzin na ćwiczeniach laboratoryjnych, analizach i miareczkowaniach.

W imieniu absolwentów chciałabym bardzo serdecznie podziękować wszystkim osobom, które nam towarzyszyły przez cały ten czas.

A zwłaszcza dziękujemy: profesorom, wykładowcom oraz asystentom za zaangażowanie i trud, jaki włożyli w przekazanie nam swojej wiedzy, jak i kształtowanie naszej osobowości. Jesteśmy wdzięczni za to, że byli oni w stosunku do nas bardzo wymagający, a jednocześnie wyrozumiali.

Dziękujemy również Państwu Dziekanom za sprawne kierowanie naszymi wydziałami oraz za dbanie o ciągły rozwój naszych kierunków.

Specjalne podziękowania należą się pracownikom dziekanatu, za cierpliwość, życzliwość i pomoc w rozwiązywaniu naszych studenckich problemów.

W końcu chciałabym także podziękować naszym wspianym rodzicom, których część jest dzisiaj z nami i z dumą patrzy na swoje, już dorosłe, dzieci, kończące ten jakże ważny etap w życiu.

Kochani rodzice, wspieraliście nas przez całe studia, od egzaminów wstępnych aż po dzień dzisiejszy. Byliście z nami w trudnych chwilach, pocieszając nas, oraz w momentach radosnych, ciesząc się razem z nami.

Dziękujemy Wam i mamy nadzieję, że zawsze będziecie mogli być z nas dumni.

Drogie Koleżanki i Koledzy, życzę nam sukcesów na drodze zawodowej, niezależnie od tego, czy będzie ona związana z apteką, hurtownią, firmą farmaceutyczną czy jednostką badawczą. Mam nadzieję, że nigdy nie straciecie zapału, determinacji i wytrwałości w dążeniu do spełnienia marzeń.

Chciałabym również życzyć nam, aby przyjaźnie, a nawet miłości, które narodziły się podczas tych lat spędzonych na Uczelni, przetrwały do końca życia. Pamiętajcie, że nikt inny jak kolega ze studiów nie zrozumie znanego dowcipu o studentach uniwersytetu medycznego, których nie jest w stanie przestraszyć nawet wyuczenie się na pamięć książki telefonicznej.

Ukończone przez nas kierunki wymagają nieustannego poszerzania wiedzy, więc myślę, że jeszcze nie raz się spotkamy.

A tymczasem pora rozpocząć nową drogę...

Powodzenia!

*mgr Anna Delbani-Azzam*

## KONFERENCJA NAUKOWA I WYDZIAŁU LEKARSKIEGO



Konferencję I Wydziału Lekarskiego poprowadził Dziekan tej jednostki prof. Mirosław Wielgoś

Podczas sympozjum zostały zaprezentowane prace naukowe wyróżnione nagrodami Jego Magnificencji Rektora za rok 2007. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele władz Uczelni i jej wydziałów, a także pracownicy, doktoranci i studenci WUM. Uczestników powitał prof. Mirosław Wielgoś – Dziekan I Wydziału Lekarskiego.

– Jest dla mnie zaszczytem i przyjemnością, że mogę gościć dziś Państwa na IV Konferencji Naukowej naszego Wydziału, będąc tym samym kontynuatorem dzieła poprzedniego Dziekana i tradycji, która na dobre już za gościła w kalendarzu wydarzeń naukowych naszej Uczelni. Słowo „tradycja” ma tu szczególne znaczenie, zwłaszcza w kontekście obchodów Jubileuszu Nauczania Medycyny w Warszawie, których niniejsza konferencja jest jednym z elementów. Pracownicy naszego Wydziału, najstarszego w Uczelni, stanowią wielki potencjał naukowy i co roku umacniają pozycję naukową i dydaktyczną swojej *Almae Matris*.

Już po raz czwarty na I Wydziale Lekarskim zorganizowano sympozjum, podczas którego zostały zaprezentowane najlepsze osiągnięcia kadry naukowej tej jednostki. Tegoroczną konferencję przygotowano we współpracy z Polską Akademią Nauk.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Rektor prof. Marek Krawczyk:

– Inicjatywę organizacji konferencji naukowych, prezentujących dorobek I Wydziału Lekarskiego, podjąłem ze swoim zespołem cztery lata temu. Ogromnie się cieszę, że Pan Dziekan ze swymi współpracownikami postanowił nie tylko ją kontynuować, ale i przygotował znakomity program tego spotkania. Służy ono nie tylko prezentacji prac naukowych. W drugiej części naszym gościem będzie redaktor naczelny „American Journal of Ophthalmology”, zajmujący się niezwykle istotną częścią badań naukowych – problemami etyki w nauce.

W swoim wystąpieniu JM Rektor podkreślił również, że konferencja I Wydziału Lekarskiego wpisuje się w strategię rozwoju naukowego Uczelni,

a także – w tegoroczne obchody jubileuszowe.

Sympozjum składało się z dwóch sesji. Pierwszą, poświęconą osiągnięciom w naukach podstawowych, poprowadziły prof. Anna Barańczyk-Kuźma, prof. Ewa Szczepańska-Sadowska i prof. nadzw. Barbara Górnicka.

Zaprezentowane zostały następujące prace:

- dr Dominika Nowis (Zakład Immunologii Centrum Biostruktury) „Nowa funkcja VCP w regulacji N-glikozyłacji białek w obrębie siateczki śródplazmatycznej”;
- dr Tomasz Bednarczuk (Katedra i Klinika Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii) „Czynniki genetyczne w orbtopatii tarczycowej. Poszukiwanie igły w stogu siana”;
- lek. Jan Borysowski (Zakład Immunologii Klinicznej Instytutu Transplantologii) „Te-



Podczas sympozjum zaprezentowano prace wyróżnione nagrodą Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego za 2007 rok

rapia fagowa – stan obecny i perspektywy”.

Drugą sesję poświęcono postępom w diagnostyce i terapii, a jej moderatorami byli: prof. Renata Górską, prof. Piotr Pruszczyk oraz dr hab. Rafał Paluszkiwicz. Przedstawione zostały prace:

- dr hab. Ryszard Pacho (II Zakład Radiologii Klinicznej) „Jatrogena koarktacja aorty”,
- dr Tomasz Grzela (Katedra i Zakład Histologii i Embriologii) „Rola medycyny nuklearnej w leczeniu guzów neuroendokrynnych”,

– prof. Cezary Kowalewski (Katedra i Klinika Dermatologiczna) „Choroby pęcherzowe skóry: problemy diagnostyczne i implikacje terapeutyczne”,

– dr Piotr Dziechciarz (Klinika Diabetologii, Patologii Noworodka i Wad Wrodzonych II Katedry Pediatrii) „Żywnienie enteralne w chorobie Crohna u dzieci – metaanaliza badań z randomizacją”.

IV Konferencja Naukowa została połączona z uroczystą Radą I Wydziału Lekarskiego, podczas której odbyło się seminarium „Etyczne aspekty publikowa-

nia prac naukowych”. Gościem spotkania był prof. Thomas J. Liesegang, Redaktor Naczelny „American Journal of Ophthalmology” z Mayo Clinic ze Stanów Zjednoczonych, który wygłosił dwa wykłady zatytułowane: *Open Access Journal Publication: Advantages and Challenges* i *Ghost writing, Guest Writing, and Bias in Publication*.

Poniżej zamieszczamy relację z seminarium nt. etyki publikowania prac naukowych, autorstwa prof. Andrzeja Górskiego.

Redakcja „MDW”

## Seminarium nt. etycznych aspektów publikowania prac naukowych

W ramach obchodów 200-lecia nauczania medycyny w Warszawie 6 maja odbyło się uroczyste posiedzenie Rady I Wydziału Lekarskiego z seminarium, organizowanym wspólnie z Polską Akademią Nauk, na temat etycznych aspektów publikowania prac naukowych. Jego gościem, a zarazem wykładowcą był prof. Thomas Liesegang z Mayo Clinic (Jacksonville, USA), redaktor naczelny *American Journal of Ophthalmology* (IF ok. 2,5, co jest jedną z najwyższych wartości w oftalmologii i co wskazuje, jak błędne jest porównywanie rangi czasopism reprezentujących różne dziedziny nauki). Jest on nie tylko uznanym okulistą, lecz również autorytetem w dziedzinie etyki medycznej, zwłaszcza w domenie rzetelności badań naukowych. Profesor Liesegang wygłosił dwa referaty.

### Zagadnienie „open access” (OA)

Jest to inicjatywa publikacyjna, powstała m.in. w odpowiedzi na rosnące koszty publikacji (a także subskrypcji czasopism) i ich opóźnienia, co stawia biblioteki i instytucje akademickie i naukowe w coraz trudniejszym położeniu. OA zasada się na publikowaniu pracy na stronie internetowej czasopisma od razu po jej przyjęciu do druku bądź z kilkumiesięcznym opóźnieniem, przy czym czytelnik nie ponosi żadnych kosztów dostępu. W tym modelu opłaty zwią-

zane z kosztami przygotowania pracy do umieszczenia w Internecie ponoszą autorzy (lub ich instytucje). Oczywiście zaletą OA jest powszechna dostępność informacji naukowej, co ma szczególne znaczenie w sytuacji, gdy badania są finansowane z budżetu, tj. środków uzyskanych od podatników. Problem tkwi m.in. w stronie ekonomicznej OA, co dotyczy przede wszystkim wydawców, pism, instytucji naukowych i pracowników nauki.

Inicjatywa OA zakłada zatem udostępnienie wyników naukowych zawartych w artykułach, a także danych naukowych



Prof. Thomas J. Liesegang, Redaktor Naczelny „American Journal of Ophthalmology” podczas wykładu

z ominięciem barier finansowych (dla odbiorców), prawnych i technicznych – to zapewnia właśnie Internet. Ogromne przyspieszenie transferu i obiegu informacji naukowej powinno też pobudzać kreatywność i innowacyjność. OA umożliwi autorom przekazanie ich praw autorskich wydawcom celem umieszczenia artykułu na stronie pisma lub jego zamieszczenia na stronie instytucji bądź danej dyscypliny naukowej – w każdym przypadku autorzy zachowują prawo do

cytowania ich pracy, artykuły internetowe zaś podlegają takim samym procedurom recenzji, jak w modelu standardowym.

Przykładem OA może być znany PubMed Central, elektroniczne archiwum czasopism dotyczących nauk o życiu, administrowane przez US National Library of Medicine. Dostęp do PubMed jest wolny od opłat i nieograniczony, zaś uczestnictwo dobrowolne, lecz warunkiem umieszczenia w bazie jest stosowanie systemu recenzji.

Na początku tego wieku H. Varmus, laureat Nobla, były dyrektor Narodowego Instytutu Zdrowia i obecny dyrektor Sloan-Kettering Institute w Nowym Jorku utworzył bazę Public Library of Science (PLOS) z następowym utworzeniem wielu pism. Przeciętny koszt publikacji pracy w systemie OA tej bazy to ok. \$ 1500.

Inicjatywa OA stale się poszerza i została poparta m.in. przez tzw. Budapest Open Access Initiative. W roku 2003 podpisano Berlin Declaration on Open Access, która również zachęca do stosowania podobnej procedury do publikacji rozpraw na-

ukowych w przebiegu promocji akademickich.

Jest oczywiste, że pojawiają się także opinie odmienne, co dotyczy np. publikacji medycznych. Laik nie jest w stanie prawidłowo ocenić, czy np. wyniki badania klinicznego zostały przedstawione w sposób wiarygodny, i może na podstawie słabej czy wręcz nierzetelnej publikacji wyciągać niesłuszne wnioski. Pojawia się także problem, czy pismo naukowe sprostą finansowo brakowi środków z jego subskrypcji i jak wyglądać będzie problem opłat za publikacje artykułów metodą OA – czy np. ogólne koszty dla autora lub instytucji nie będą większe od tradycyjnych związanych z subskrypcją. Koszt publikacji OA w „Science” wynosiłby ok. \$ 10000 z uwagi na koszty związane z wysokimi standardami tego periodyku (90% artykułów odrzucanych).

Powyższe rozważania dotyczą kwestii OA w odniesieniu do czasopism o uznanym i akceptowanym poziomie; oddzielnym problemem jest oczywiście istny zalew stale pojawiających się nowych czasopism, często o bardzo wątpliwym poziomie i stan-

dardach, oferujących publikowanie typu OA. Rzecz jasna, takie inicjatywy nie zasługują na poparcie.

Jest zatem sprawą otwartą, jaki model zostanie ostatecznie przyjęty, tradycyjny czy też OA; być może zresztą powstanie między nimi swoista równowaga.

### **Ghost writing, guest writing, and bias in publication**

Jak wiadomo, periodyki medyczne mają różne misje: publikowanie znaczących obserwacji naukowych, kształcenie przedi podyplomowe, udział w poprawie opieki zdrowotnej, szerzenie wiedzy medycznej i zdrowia publicznego w społeczeństwie. Zasadniczym zagadnieniem jest zatem kwestia zaufania do jakości i niezależności pisma, co może być zagwarantowane przez niezależność zespołu redakcyjnego. Z tego powodu zespół redakcyjny powinien zredukować do minimum konflikty interesów, przede wszystkim zależności typu finansowego.

Jednym z zasadniczych problemów jest kwestia autorstwa prac naukowych. International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) podał precyzyjne tego warunki:

- 1) udział w planowaniu badań lub zbieraniu ich wyników,
- 2) przygotowanie pracy, jej korekta i krytyka zawartości intelektualnej,
- 3) aprobata ostatecznej formy pracy.

Zalecenia te jednakże często nie są przestrzegane, np. trudno się spodziewać, aby przy pracy z licznymi współautorami wszyscy z nich zgadzali się z sugerowaną interpretacją wyników. Z tego też powodu wprowadzono termin „contributor” obok „autor”.



*Seminarium poświęcone problematyce etycznych aspektów publikowania prac naukowych wzbudziło żywe dyskusje wśród uczestników...*



Spotkanie poprowadził prof. Andrzej Górski – Wiceprezes Polskiej Akademii Nauk

Oddzielnym zjawiskiem jest problem określany terminami „ghost writer” (ukryty autor) oraz „guest writer” (autor zapraszany). Ten pierwszy może być np. dziennikarzem obeznanym z daną tematyką medyczną, który na zamówienie – zwykle firmy farmaceutycznej – pisze pracę lub jej znaczne fragmenty, jego nazwisko nie pojawia się zaś na liście autorów. Prof. Liesegang ocenia, że nawet do 20% artykułów może powstawać w ten sposób. Oczywiście zjawisko „ghost writing” stanowi wielki problem i większość autorytetów je zwalcza lub przynajmniej domaga się, aby taka osoba była bądź współautorem, bądź była wymieniana jako przyczyniająca się do powstania pracy (trudno bowiem negować fakt, że „ghost writer” może się przyczynić do nadania pracy optymalnej formy).

„Guest writer” z kolei to osoba, która *de facto* nie brała udziału w powstaniu pracy, lecz występuje jako współautor w związku ze swym prestiżem lub z powodu pełnionej funkcji (np. kierownik jednostki). Oczywiście takie osoby nie spełniają kryteriów współautorstwa

i praktyki takie powinny być zarzucone.

Wielkim problemem jest również komercjalizacja i manipulowanie periodykami medycznymi. Wielkie koncerny prowadzą samodzielnie wszystkie etapy badań naukowych od ich planowania do pisania prac; zdarza się w badaniach wieloosrodkowych, że autorzy mogą nie mieć dostępu do własnych wyników (1). Przemysł farmaceutyczny odpowiada przed swymi akcjonariuszami za uzyskiwane wyniki finansowe, sprawy etyczne z pewnością nie są w tym przypadku pierwszoplanowe. Bardzo częstą praktyką jest opóźnianie lub w ogóle niepublikowanie uzyskanych wyników – ok. 50% wyników badań klinicznych nigdy nie ujrzy światła dziennego. W przeciwieństwie do tego lekarze są odpowiedzialni przed chorymi i społeczeństwem, co pod pewnymi względami stawia ich cele w sprzeczności z założeniami komercyjnymi – w ostatnim czasie w coraz większym jednak stopniu następuje niepożądane przemieszanie tych zależności w badaniach medycznych i kształceniu przed- i podyplomowym. W czasach, gdy niełatwo jest zidentyfikować kolejne schorzenia i poszerzyć rynek zbytu, przemysł zmienia strategię w kierunku finansowania kształcenia podyplomowego. Istnieją rozmaite metody manipulowania badaniami klinicznymi celem osiągnięcia pożądanego wyniku; niektóre z nich przedstawia dr Liesegang w swoich znakomitych publikacjach (p. niżej).

Szczególne znaczenie w publikowaniu ma konflikt interesów, na który składają się wynagrodzenia, płatne konsultacje, granty, honoraria, akcje lub udziały, patenty i prawa autorskie. Wszystkie takie zależ-

ności powinny być ujawnione, jakkolwiek sama transparentność nie eliminuje problemu obiektywności naukowej. Należy tu przypomnieć, że Deklaracja Helsińska w swej ostatniej wersji (2008) wymaga, aby ujawnić konflikt interesów chorym uczestniczącym w badaniu.

W ocenie jakości publikacji trzeba też pamiętać o niedoskonałości IF: w większości pism 20% artykułów odpowiada za 80% cytowań, zaś spory procent nie jest w ogóle cytowanych. Nieuzasadnione jest zatem przesądzenie, że opublikowanie pracy w periodyku o bardzo wysokim IF oznacza, że i ta praca będzie miała wysoką cytowalność. Zdarza się też, że redakcja żąda autocytowania w procesie kwalifikacji pracy do druku.

Jako współorganizatorowi seminarium nie wypada mi go oceniać, myślę jednak, że było ono ważnym wydarzeniem w czasach, gdy pozycja naszej Uczelni w/g ogłaszanych rankingów coraz bardziej słabnie. Powinniśmy stawiać na jakość, na innowacyjność, a tego przykładem było właśnie omawiane wydarzenie.

- <sup>1</sup> Liesegang T.J., Albert D.M., Schachat A.P.: Not for your eyes: information concealed through publication bias. *Am. J. Ophthalmol.* 2008;146:638.
- <sup>2</sup> Liesegang T.J.: Revealing the faults in medical journals. *Arch. Immun. Ther. Exp.* 2009;57:75.
- <sup>3</sup> Liesegang T.J.: Commercialism, loss of professionalism, and the effect on journals. *Arch. Ophthalmol.* 2008;126:1292.

**Prof. dr hab. Andrzej Górski**  
Wiceprezes  
Polskiej Akademii Nauk,  
Kierownik Zakładu Immunologii  
Klinicznej Instytutu  
Transplantologii WUM

## MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA Public Trust in Science and Industry–Supported Research and Education Benefits and Pitfalls

W piątek 8 maja odbyła się międzynarodowa konferencja poświęcona korzyściom i zagrożeniom związanym z finansowaniem przez firmy prywatne badań naukowych i szkoleń, szczególnie w zakresie nauk medycznych.

W roku 2002 miałem zaszczyt organizować międzynarodową konferencję na temat konfliktu interesów z plejadą znakomitych mówców z Europy i USA, m.in. dziekanem Wydziału Medycznego Harvard Medical School, wydawcami *New Eng. J. Med.* i *JAMA*.\*

cym stopniu finansowane przez przemysł farmaceutyczny, a ocenia się, że ich wartość wielokrotnie przekracza całkowity budżet nauki polskiej.

Podkreślając zalety współpracy nauki z przemysłem, nie sposób pomijać potencjalnie negatywnych tego skutków, co ma szczególne znaczenie w naukach medycznych. Konferencja nt. konfliktu interesów i wydane po niej materiały [zwłaszcza specjalny numer *Science & Engineering Ethics* 2002;8 (3)] szczegółowo omawiały te sprawy. Co więcej, media w ostatnich czasach sporo pisały np. o szokujących za-

wyników może być wątpliwa, jako że prowadzący badania jest finansowo zainteresowany w ich pozytywnym wyniku; co więcej, ocenia się, że wyniki z ok. 50% badań nigdy nie są publikowane.

Przez 7 lat, jakie upłynęły od czasu uprzedniej konferencji, poprzeczka wymagań etycznych w USA została znacznie podniesiona. Nie tylko wymaga się ujawniania konfliktu interesów na zjazdach naukowych i przy publikowaniu prac naukowych (ten wymóg zresztą jest stosowany w wysokiej rangi periodykach naukowych już od dość dawna), lecz ostatnio zalecono cały szereg rozwiązań mających na celu zapewnienie większej niezależności i wiarygodności nauki, a przez to budowanie większego do niej zaufania społecznego. Jest ono naruszane przez wcale nierzadkie, również w naszym kraju, opisy przypadków poważnych naruszeń zasad rzetelności badań. Najbardziej spektakularny przykład został opisany w marcu br., gdy doniesiono, że jeden z anestezjologów amerykańskich zmyślił poważną część wyników swych prac opublikowanych w aż 27 artykułach na przestrzeni ostatnich ponad 10 lat! W opinii ekspertów spowodował on drastyczne szkody w nauce i cofnięcie się jej stanu w tej dziedzinie o wiele lat wstecz (a chodzi o rzecz niebanalną dla wielu cierpiących, mianowicie zwalczanie bólu).

Biorąc to pod uwagę organizacja konferencji pod patronatem Prezesa PAN: „**Public trust in science and industry-supported research and education: benefits and pitfalls**” (8 maja, Warszawa)



Dr R. Steinbrook z *New England Journal of Medicine* w otoczeniu przedstawicieli naszej Uczelni – Dziekana prof. Mirosława Wielgosia (z lewej) i Wiceprezesa PAN prof. Andrzeja Górskiego

W miarę jak nakłady na naukę (w szczególności na nauki medyczne) w coraz większym stopniu zależą od źródeł pozabudżetowych, zależność ta budzą coraz większe zainteresowanie. W naszym kraju badania z udziałem człowieka są w przeważają-

robnach badaczy w badaniach klinicznych, czemu czasem towarzyszyły, delikatnie mówiąc, niewspółmierne wpływy do szpitala, gdzie badania te były prowadzone. Podnosi się również fakt, że w niektórych wypadkach wiarygodność przedstawianych

wyduje się ze wszech miar uzasadniona. Jej dokładny program i prezentacje są zamieszczone na stronie [www.pan.pl](http://www.pan.pl).

Jak podkreślił Prof. Doppelfeld, czołowy niemiecki etyk medyczny, w ostatnich latach przemysł stara się przede wszystkim o zdobycie dominującej pozycji na rynku leków i produkcji środków na potrzeby grup chorych szczególnie licznych, stąd istnieje bolesny problem „leków sierocych” („orphan drugs”).

W ostatniej chwili okazało się, że przedstawicielka American Association of Medical Colleges (AAMC) nie może przyjechać i poprosiła mnie o przedstawienie jej prezentacji. AAMC podkreśla, że znana zasada „primum non nocere” odnosi się w pełni do prowadzących badania, publikujących ich wyniki i odpowiedzialnych za kształcenie w medycynie. Od dawna wiadomo, że podarunki i darmowe świadczenia wywołują reakcje pozytywne w stosunku do ofiarodawców – nawet w podświadomości obdarowywanych. Z tego powodu American Medical Association rozważa wprowadzenie ograniczeń w korzystaniu ze sponsorowania przez przemysł,



Dr D. Scott-Lichter (President, Council of Science Editors, USA; Publisher, American Association for Cancer Research)

podobnie uważa amerykański renomowany Institute of Medicine, będący częścią National Academy of Sciences. Co więcej, amerykański Kongres rozważa obecnie legislację, w myśl której przemysł będzie zobowiązany do podania do publicznej wiadomości na odpowiednich stronach internetowych wszystkich wynagrodzeń dla lekarzy (kilka stanów USA już to prawo wprowadziło). Jak podkreślono, w grę wchodzi poczucie odpowiedzialności wobec chorych, ochrona ich praw, troska o zaufanie społeczne do zawodu lekarza, integralność



Dr F. Godlee – British Medical Journal

i niezależność nauk medycznych, kształcenie studentów i lekarzy oraz dobro opieki zdrowotnej, a także wykazanie, że środowisko medyczne potrafi samo rozwiązać poważny problem. AAMC zaleca również daleko idącą wstrzeźliwość w uczestniczeniu jako wykładowcy w szkoleniach sponsorowanych przez firmy, a w takich wypadkach pełne ujawnienie słuchaczom istniejących związków. Co więcej, AAMC zaleca niewyrażanie zgody na udział w takich szkoleniach pracowników uczelni, studentów i szkolących się lekarzy. Środki przeznaczane przez przemysł powinny wpływać centralnie (tj. do



Dr P. Zilgalvis, reprezentujący Komisję Europejską

uczelnii), i ona powinna decydować, kto z nich może korzystać. Powinno się też zabronić „ghost writing”, tj. niestety nierzadkiej praktyki pisania prac naukowych przez nieujawnionych nigdy „medical writers”. AAMC podkreśla, że popiera współpracę z przemysłem i jest przeciwna nadmiernym i zbyt rygorystycznym ograniczeniom, jednak jest przekonana, że w/w zalecenia są w pełni uzasadnione.

Poglądy czołowego eksperta D. Rothmansa z Columbia University najlepiej odzwierciedla jego ostatni artykuł w JAMA (2009;301:1367); są one jeszcze dalej idące od zalecanych przez AAMC: *to maintain integrity, sacrifice may be required... in the best interest of the professional medical associations, the profession, their members, and the larger society.*

Jak to stwierdził wysokiej rangi przedstawiciel firmy Pfizer – jest konieczne, aby przemysł adaptował się do nowych warunków i był otwarty na większą transparentność. Lekarze powinni traktować go jako partnera naukowego i klinicznego w opiece zdrowotnej, nie zaś jako źródło dochodu (nie wiem, czy nie jest to oczekiwanie zbyt idealistyczne).

Dr F. Godlee, redaktor naczelna renomowanego British Medical Journal (ostatni IF = 97) dyskutowała problematykę „open access” i ewentualnych źródeł jego finansowania. Przyszłość okaże, która opcja zwycięży, nic nie jest jeszcze przesądzone.

Kolejny wydawca, Dr T. Liesegang (American Journal of Ophthalmology, IF = 2,5 – jeden z najwyższych pośród periodyków okulistycznych) negatywnie ocenił wpływ czynników komercyjnych na wiarygodność i jakość publikacji i zdecydowanie poparł działania podejmowane celem przywrócenia ich rzetelności (polecamy uwadze jego znakomity artykuł *Revealing the faults in medical journals*, Arch. Immun. Ther. Exp. 2009;57:75).

*Last but not least* spośród wydawców: Dr R. Steinbrook (New England Journal of Medicine, IF = 51,3) omawiał różne aspekty obowiązkowego ujawniania w Internecie związków z przemysłem farmaceutycznym na przykładzie zasad wprowadzonych w renomowanym Cleveland Clinic. Coraz więcej innych uczelni medycznych USA idzie za tym przykładem; co więcej, niektóre firmy podążają tym samym torem postępowania (o czym mówił przedstawiciel Pfizera). Jakkolwiek nie podaje się konkretnych sum, rozważa się jednak wprowadzenie i tego wymogu. Z kolei Dr M. Czarkowski z Zespołu Etyki Naczelnej Rady Lekarskiej i WUM podał, że zdarza się, iż wynagrodzenie, jakie wypłaca firma za jednego chorego – uczestnika badania klinicznego – sięga dziesięciokrotności miesięcznego wynagrodzenia. Poważne obawy co do wiarygodności kształcenia studentów i lekarzy dyktowanego przez przemysł wyraził także w swoim wystąpieniu S. Szlufik z Zarządu Studenckiego Koła Naukowego WUM.

Dr P. Zilgalvis, szef Wydziału Governance & Ethics Komisji Europejskiej, przedstawił ogólne zasady i wymogi etyczne w badaniach naukowych finansowanych ze środków unijnych, zaś drugi przedstawiciel Komisji Dr F. Borkowski (Departament Konkurencji) przedstawił wyniki badań stwierdzających, że konkurencja w sektorze farmaceutycznym w krajach Unii nie jest wystarczająca i powinno się bardziej zdecydowanie przeciwdziałać praktykom zmierzającym do zapobiegania wprowadzaniu tańszych leków generycznych.

W moim wystąpieniu (wymuszonym okolicznościami opisanymi wyżej) dodałem kilka polskich realiów opartych o konkretne dokumenty, z których wynika, że w Polsce badacz może kierować nawet 64 badaniami klinicznymi w ciągu trzech lat (!), jak to się zdarzyło jednemu z nich. I tak dzieje się w kraju, w którym można prowadzić tylko JEDEN projekt z MNiSzW. Co więcej, fakt prowadzenia badań na myszach czy szczurach jest podawany w naszym kraju do publicznej wiadomości na odpowiednich stronach, natomiast fakt prowadzenia badań na chorych już nie podlega takim wymogom. Jest bulwersujące, że w Polsce rejestruje się corocznie blisko 500 badań klinicznych, natomiast nadzoruje je z pozycji niezależnej od sponsora jeden urzędnik...

W marcu br. złożyłem w Ministerstwie Zdrowia wniosek o wprowadzenie obowiązkowej rejestracji w ogólnodostępnym rejestrze internetowym faktu prowadzenia badań klinicznych w Polsce (tj. bez żadnych dodatkowych danych, wyników itd.). Punkt 19 obowiązującej Deklaracji Helsińskiej nie pozostawia w tym względzie żadnych wątpliwości, stwierdzając:

*Every clinical trial must be registered in a publicly accessible*

*database before recruitment of the first subject.*

Z kolei Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) podaje:

*The registration of all interventional trials is a scientific, ethical and moral responsibility.*

W kwietniu zostałem zaproszony przez Panią Minister Zdrowia Dr E. Kopacz, która w obecności dyrektorów Departamentu Polityki Lekowej oraz Nauki i Kształcenia zapewniła mi, że w pełni popiera tę inicjatywę i rozpocznie odpowiednią legislację.

Pozwolę sobie na końcu cytować wstęp do deklaracji ogłoszonej już 5 lat temu przez czołowe światowe periodyki medyczne:

*Altruism and trust lie at the heart of research on human subjects. Altruistic individuals volunteer for research because they trust that their participation will contribute to improved health for others and that researchers will minimize risks to participants. In return for the altruism and trust that make clinical research possible, the research enterprise has an obligation to conduct research ethically and to report it honestly. Honest reporting begins with revealing the existence of all clinical studies, even those that reflect unfavorably on a research sponsor's product.* (Clinical Trial Registration: a Statement from the International Committee of Medical Journal Editors, New Eng. J. Med. 2004;351:1250).

\* Program jest dostępny na stronie: [www.iitd.pan.wroc.pl/events.Col.html](http://www.iitd.pan.wroc.pl/events.Col.html).

Do uczestników postanie wystosował Jan Paweł II – [www.iitd.pan.wroc.pl/events/Col2002JP11.pdf](http://www.iitd.pan.wroc.pl/events/Col2002JP11.pdf).

**Prof. dr hab. Andrzej Górski**

Wiceprezes

Polskiej Akademii Nauk,

Kierownik Zakładu Immunologii

Klinicznej Instytutu

Transplantologii WUM



## IV Międzynarodowa Konferencja Stomatologiczna Zachód – Wschód

W dniach 8-9 maja br. w Centrum Dydaktycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odbyła się IV Międzynarodowa Konferencja Stomatologiczna Zachód – Wschód. Jej organizatorem był Instytut Stomatologii WUM i działające w jego ramach jednostki: Klinika Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Jamy Ustnej i Implantologii oraz Zakład Ortodoncji. Patronat nad sympozjum objęli Minister Zdrowia dr Ewa Kopacz i Rektor naszej Uczelni prof. Marek Krawczyk. W spotkaniu wzięło udział kilkuset słuchaczy i wykładowców z Polski i zagranicy.

Na dzień przed konferencją, 7 maja, odbyła się uroczystość szczególnie ważna dla organizatorów tego spotkania. W Pawilonie IV Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus otwarto nową siedzibę Kliniki Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Jamy Ustnej i Implantologii, której kierownikiem jest prof. Janusz Piekarczyk – Rektor naszej Uczelni w latach 1999-2005. Jak podkreślił – nowa siedziba umożliwi leczenie pacjentów na miarę XXI wieku, spełnia bowiem najwyższe europejskie standardy. Jest to zwieńczenie prawie ośmiu lat starań, od momentu przedstawienia pierwszej koncepcji remontu i modernizacji Pawilonu IV na potrzeby Kliniki.

W uroczystym otwarciu placówki uczestniczyli m.in. przedstawiciele władz Uczelni, dyrekcja Szpitala, członkowie Rady Naukowej i pracownicy Instytutu Stomatologii. Do zebranych zwrócił się Rektor prof. Marek Krawczyk, odwołując się do ponadstuletniej historii Szpitala Dzieciątka Jezus i jeszcze dłuższej tradycji nauczania stomatologii w Warszawie. Rozpoczęło się ono już w 1818 roku, na Wydziale Lekarskim Królewskiego Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie prof. Klemens Nowicki wykładał m.in. choroby kości i zębów.

Prof. Marek Krawczyk omówił także aktualne osiągnięcia Kliniki. W ciągu roku akademickiego kształci ona ponad 200 studentów kierunku lekarsko-dentystycz-

nego, higieny stomatologicznej, technik dentystycznych, ratownictwa medycznego i pielęgniarstwa. Odbywają się tu wykłady, seminaria i ćwiczenia praktyczne z chirurgii stomatologicznej, chirurgii szczękowej i szczękowo-twarzowej, patologii jamy ustnej i farmakologii klinicznej. Pro-

Januszowi Piekarczykowi Minister Zdrowia dr Ewa Kopacz, Wiceprezes Okręgowej Izby Lekarskiej w Warszawie dr Ryszard Majkowski i Dyrektor Szpitala Dzieciątka Jezus prof. nadszw. Janusz Wyzgał. Na zakończenie uroczystości goście zwiedzili pomieszczenia Kliniki.



*Otwarcie nowej siedziby Kliniki Chirurgii Czaszkowo-Szczękowo-Twarzowej, Chirurgii Jamy Ustnej i Implantologii w Pawilonie IV Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus*

wadzone jest również szkolenie podyplomowe. Klinika jest miejscem pracy naukowców, którzy przez kilkanaście lat działalności rozwinęli badania w zakresie nowych metod i technik chirurgicznych, zastosowania współczesnych metod diagnostycznych oraz szeroko pojętych metod leczenia i rehabilitacji pacjentów.

Gratulacje z okazji otwarcia nowej placówki przekazali prof.

**Następnego dnia (8 maja) rozpoczęła się IV Międzynarodowa Konferencja Stomatologiczna Zachód – Wschód.** Sympozjum to na trwałe już wpisało się do kalendarza wydarzeń naukowych na naszym Uniwersytecie. Co roku gromadzi rzeszę wybitnych specjalistów i słuchaczy z całego świata.

W tym roku w pierwszym dniu konferencji odbyło się osiem

wykładów, które wygłosili profesorowie z ośrodków naukowych o światowej renomie. Wystąpienia były w całości tłumaczone na język polski. Wśród wykładowców z zagranicy znaleźli się: dr Helmut Steveling (Department of Oral and Maxillofacial Surgery, University of Heidelberg), prof. Hartwig Kosmehl (Institut of Pathology Helios Klinikum Erfurt), prof. Wilfried Wagner (Department of Oral and Maxillofacial Surgery, University of Mainz), prof. Peter Ward Booth (Consultant Oral and Maxillofacial Surgeon Queen Victoria Hospital), prof. Hans-Georg Neuman (DOT GmbH Rostock), dr Douglas Toll (Northwestern University Chicago, Orthodontic practice, Bad Soden), prof. Pietro Bracco (Department of Orthodontics and Gnathology, Masticatory Function University of Turin), prof. Reha Yavuzer (Department of Plastic, Reconstructive and Aesthetic Surgery, University of Ankara).

W drugim dniu konferencji (9 maja) odbyło się sześć sesji naukowo-szkoleniowych, zawierających ponad pięćdziesiąt doniesień zjazdowych z zakresu



*W konferencji uczestniczyło kilkuset uczestników – bogaty program obejmował wykłady wybitnych badaczy, sesje naukowo-szkoleniowe i kursy specjalistyczne*

chirurgii szczękowo-twarzowej, chirurgii stomatologicznej, ortodoncji, chirurgii ortognatycznej, rekonstrukcyjnej, onkologii, stanów zapalnych części twarzowej czaszki i implantologii. Szczególny charakter miała sesja historyczna, poświęcona wspomnieniom o prof. Marianie Górskim – jednym z twórców polskiej powojennej stomatologii – w setną rocznicę jego urodzin. Sesję poprzedziła msza

święta i złożenie kwiatów na grobie Profesora na Cmentarzu Północnym.

Oprócz sesji naukowo-szkoleniowych konferencji towarzyszyły kursy w zakresie onkologii jamy ustnej („Diagnostyka cytologiczna zmian w obrębie błony śluzowej jamy ustnej podejrzanych o przemianę nowotworową. Wczesna diagnostyka raków jamy ustnej” – wykładowcą był dr Hartwig Kosmehl, Institut of Pathology, Helios Klinikum Erfurt), implantologii („Aktualne spojrzenie na implantologię w oparciu o system Astra Tech” – prowadzący: prof. Helmut Steveling, Department of Oral and Maxillofacial Surgery, University of Heidelberg), ortodoncji („Nowe strategie w leczeniu wad zgryzu II klasy pozwalające osiągnąć dobre wyniki leczenia” – dr Douglas Toll, Northwestern University Chicago, Orthodontic practice. Bad Soden).

Kolejne spotkanie z tego cyklu zaplanowano na wiosnę przyszłego roku.

**Karolina Gwarek**

Redakcja  
„Medycyny Dydaktyki Wychowania”



*Dyskusje toczyły się również poza Aulami Centrum Dydaktycznego, w których odbywały się sesje naukowe*

## Symposium naukowe Zdrowie XXI wieku a promocja zdrowia

W dniach 7-8 maja w Centrum Dydaktycznym Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego odbyła się konferencja naukowa „Zdrowie XXI wieku a promocja zdrowia”. Jej organizatorami były: Zakład Zdrowia Publicznego, Zakład Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii oraz Studenckie Koło Naukowe Zdrowia Publicznego i Koło Naukowe Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii. Konferencję objęli patronatem Minister Zdrowia dr Ewa Kopacz i Jego Magnificencja Rektor prof. Marek Krawczyk.

Promocja zdrowia stanowi jedną z głównych dziedzin szeroko rozumianego zdrowia publicznego. Działania z jej zakresu mają znaczenie dla systemu opieki zdrowotnej. Edukacja zdrowotna oraz zapobieganie chorobom i urazom zajmują kluczowe miejsce w działaniach ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia populacji, szczególnie na poziomie lokalnym. Szerokie spektrum możliwości działań z tego zakresu pozwala na ich wdrażanie na wielu płaszczyznach i w wielu wymiarach. Znalazło to potwierdzenie w niezwykle różnorodnej tematyce referatów, wygłaszanych podczas konferencji.

Wydarzenie zgromadziło licznych uczestników z całej Polski – wybitnych znawców problematyki zdrowia publicznego i promocji zdrowia. Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in. prof. Jerzy Szczerbań – były Rektor WUM, prof. Janusz Ślusarczyk – Prodziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, kierownik Zakładu Zdrowia Publicznego, i prof. Bolesław Samoliński – kierownik Zakładu Profilaktyki Zagrożeń Środowiskowych i Alergologii.

Pierwszego dnia konferencji odbyło się pięć sesji tematycznych. W sesji pierwszej pt: „Realizacja działań z zakresu promocji zdrowia przez samorząd terytorialny. Polityka zdrowotna państwa” można było wysłuchać referatów na temat m.in. polityki zdrowotnej samorządu terytorialne-

go w Polsce (mgr Tomasz Tataro – Zakład Zdrowia Publicznego) czy działalności Biura Programu Prewencji Pierwotnej (A. Kubiak, A. Dyzmann-Sroka, M. Trojanowki, A. Jędrzejczak – Wielkopolskie Centrum Onkologii).

Sesja II dotyczyła zachowań zdrowotnych. Referaty wygłosili m.in. mgr Aneta Duda-Zalewska z Zakładu Zdrowia Publicznego („Zachowania zdrowotne nauczycieli warszawskich szkół podstawowych”) i Marek Motyka z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie („Wybrane cechy stylu życia UEK w Krakowie”).

Sesja III zatytułowana była „Edukacja zdrowotna jako narzędzie realizacji działań w zakresie promocji zdrowia”. Referaty wygłosili m.in. ponownie A. Dyzmann-Sroka („Wiedza Wielkopolan

o nowotworach i profilaktyce – raport z badania populacji”) i mgr Zofia Sienkiewicz z Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego („Komunikowanie się z podopiecznym w praktyce pielęgniarskiej”).

Sesja IV dotyczyła środowiskowych uwarunkowań zdrowia. Referaty wygłosiły Monika Budzińska oraz Iwona Hajok ze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. Prace dotyczyły narażenia populacji na metale ciężkie oraz zanieczyszczenia powietrza.

W sesji V można było wysłuchać referatów o zróżnicowanej tematyce: od analizy wyników egzaminów z przedmiotu podstawy promocji zdrowia (mgr Dominik Olejniczak – Zakład Zdrowia Publicznego, mgr Joanna Gotlib – Zakład Dydaktyki i Efektów Kształcenia, Aleksandra Saniew-



Przed konferencją: prof. Janusz Ślusarczyk, prof. Jerzy Szczerbań i prof. Marek Kulus – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych

ska – absolwentka kierunku zdrowie publiczne WUM), po referat pt. „Wykorzystanie kanonu literatury polskiej w dydaktyce ratownictwa medycznego na podstawie wybranych fragmentów z literatury szkolnej” wygłoszony przed dr Konrada Pszczołowskiego – adiunkta w Zakładzie Zdrowia Publicznego WUM. O wpływie wykształcenia na wybór zakładu gastronomicznego mówiły Edyta Kwiatkowska i Ganna Levytska z SGGW w Warszawie.

Dzień drugi rozpoczął się od kontynuacji sesji *Varia* z dnia poprzedniego. Ważnym elementem tej sesji było wystąpienie dotyczące Kampanii „Krewniacy”.

Ostatnia tego dnia sesja przeznaczona była dla studentów. Liczne referaty wygłosili członkowie Studenckiego Koła Naukowego Zdrowia Publicznego. Swoich przedstawicieli miały również Wyższa Szkoła Ekologii i Zarządzania w Warszawie oraz Śląski Uniwersytet Medyczny. Uwagę zwróciły także prace Wiolety Prylewskiej („Możliwości zastosowania medycyny alternatywnej w profilaktyce chorób i urazów”) i Katarzyny Wojewódzkiej („Anoreksja i bulimia jako przykłady zaburzeń odżywiania”) z WUM.

Sesję zakończyła dyskusja – jej częścią były liczne pytania

i uwagi. Konferencja „Zdrowie XXI wieku a promocja zdrowia” przyniosła wiele ciekawych prac i wniosków. Pobudziła do refleksji na temat działań z zakresu promocji zdrowia – ich istoty i przydatności.

Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego konferencji: mgr Edyta Krzych-Fałta, mgr Aneta Duda-Zalewska i mgr Dominik Olejniczak pragną złożyć podziękowania wszystkim studentom, którzy aktywnie włączyli się w pomoc przy organizacji konferencji.

*mgr Dominik Olejniczak*  
Zakład Zdrowia Publicznego

## I Ogólnopolska Konferencja Studentów Analityki Medycznej



*Wojciech Zabłocki – student analityki medycznej, inicjator konferencji*

Spotkanie rozpoczął przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, student V roku analityki medycznej WUM, Wojciech Zabłocki, który serdecznie powitał zgromadzonych gości. Znaleźli się wśród nich m.in. Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. dr hab. Marek Kulus, Przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia mgr Aneta Mrózek, prezes KIDL

W dniu 8 maja 2009 r. w siedzibie Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych odbyła się Ogólnopolska Konferencja Studentów Analityki Medycznej, zorganizowana przez studentów naszej Uczelni przy wsparciu Prodziekana ds. Analityki Medycznej prof. dr hab. Piotra Wroczyńskiego oraz Prezesa KIDL dr Henryka Owczarka.

dr Henryk Owczarek, Prodziekan ds. Analityki Medycznej WUM prof. dr hab. Piotr Wroczyński, prof. dr hab. Dagna Bobilewicz, prof. dr hab. Jan Pachecka, dr Ewa Skarżyńska – Pełnomocnik Rektora ds. Specjalizacji dla Diagnostów Laboratoryjnych, dr Hanna Zborowska, dr Marta Faryna, dr Grażyna Sygitowicz i dr Sławomir Białek. Zaproszenie na konferencję przyjęli także przedstawiciele władz innych uczelni: Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Collegium Medicum im. Ludwika Rydygiera w Bydgoszczy, Akademii Medycznej w Gdańsku, Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, Pomorskiej Akademii Medycznej w Szczecinie, Aka-

demii Medycznej we Wrocławiu oraz delegacje studentów analityki medycznej ze wszystkich uczelni medycznych w Polsce.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. dr hab. Marek Kulus, który życzył uczestnikom owocnych obrad. Następnie głos zabrał Prodziekan ds. Analityki Medycznej WUM prof. dr hab. Piotr Wroczyński. Poruszył on temat współpracy międzyuczelnianej, która w przyszłości mogłaby wpłynąć na ulepszenie i ujednoczenie programu studiów na kierunku analityka medyczna we wszystkich uczelniach.

„Droga studentów analityki medycznej do samorządu zawodowego” to temat wykładu Prezesa KIDL dr Henryka Owczarka, w którym opisana została historia



*Uczestników I Kongresu Studentów Analityki Medycznej powitał prof. Piotr Wroczyński. Wyraził nadzieję, że takie spotkania będą się odbywały cyklicznie*

powstawania KIDL oraz obecnie prowadzone działania. Uzupełnieniem tego wykładu była prezentacja mgr Patrycji Romańskiej pt. „Perspektywa rozwoju zawodowego kreowana przez Samorząd Diagnostów Laboratoryjnych”. Następnie wystąpiła studentka Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich we Wrocławiu Anna Paliszkiwicz i zaprezentowała wyniki swojej pracy magisterskiej na temat „Evidence-Based Laboratory Medicine. Nowe spojrzenie na badania laboratoryjne”. Na koniec pierwszej części konferencji Przedstawiciel Ministerstwa Zdrowia mgr Aneta Mrózek omówiła „Porównanie systemu nauczania w dziedzinie diagnostyki laboratoryjnej w Polsce z systemami nauczania w innych krajach europejskich” oraz „Ogólny system uznawania kwalifikacji w medycznych zawodach regulowanych”. Dzięki tej prezentacji przyszli diagnosty dowiedzieli się, co zrobić, aby móc pracować w tym zawodzie za granicą.

Drugą część konferencji stanowił panel dyskusyjny „Perspektywy rozwoju kierunku analityki medycznej”. W dyskusji tej zosta-

ły poruszone problemy nurtujące młodych diagnostów, tj. specjalizacje, relacje na linii diagnosta – lekarz, program studiów oraz przyszła praca. Zaproszeni goście udzielali odpowiedzi i słuchali propozycji zmian, a studenci znaleźli rozwiązania swoich wątpliwości i problemów.

Kolejna sesja rozpoczęła się od wystąpienia prof. dr hab. Da-

gny Bobilewicz, Kierownika Laboratorium Centralnego SPCSK WUM. Dotyczyło ono problemu szkolenia młodych diagnostów w laboratoriach. Następnie Pełnomocnik Rektora ds. Specjalizacji dla Diagnostów Laboratoryjnych przedstawiła temat specjalizacji. Omówione zostały specjalizacje, w których mogą kształcić się diagnosty, warunki, które należy spełnić, żeby przystąpić do specjalizacji oraz co zrobić, aby zdać test specjalizacyjny. Ostatnia prelekcja wygłoszona została przez Prezes Warszawskiego Oddziału PTDL dr Hannę Zborowską – jej temat to „Rola PTDL w rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej. Spojrzenie praktyka na kształcenie na kierunku analityka medyczna”.

Na zakończenie konferencji wszyscy obecni otrzymali zaproszenie na II Ogólnopolską Konferencję Studentów Analityki Medycznej, która odbędzie się za rok na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku.

**Wojciech Zabłocki**

*Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego*

*I Ogólnopolskiej Konferencji Studentów Analityki Medycznej*



*Zaproszeni goście – reprezentanci Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych, i uczelni medycznych z całej Polski*

# I Konferencja Naukowa Wydziału Nauki o Zdrowiu

W tym roku po raz pierwszy na Wydziale Nauki o Zdrowiu odbyła się konferencja prezentująca dorobek naukowy pracowników i studentów tej jednostki. Na bogaty program spotkania, które zorganizowano 29 maja w Sali Senatu Uczelni, składały się omówienia prac wyróżnionych nagrodami Ministra Zdrowia i Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego oraz wybranych prac doktorskich, magisterskich, licencjackich i artykułów publikowanych w czasopismach naukowych.

Konferencję rozpoczął Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu prof. nadzw. Zdzisław Wójcik. Witając przybyłych gości, wśród których znaleźli się m.in. przedstawiciele władz Uczelni i poszczególnych jej wydziałów, podkreślił, że choć kierowana przez niego jednostka liczy sobie zaledwie 9 lat, to okres ten był niezwykle bogaty w wydarzenia i osiągnięcia naukowe. Przedstawieniu niektórych z nich ma służyć konferencja zorganizowana w tym roku po raz pierwszy.

Do zebranych zwrócił się również Rektor naszej Uczelni prof. Marek Krawczyk, podkreślając, że badania prowadzone przez pracowników Wydziału Nauki o Zdrowiu wpisują się zarówno w strategię rozwoju naukowego Uczelni na najbliższe lata, jak i w program opracowany i promowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

– To dla mnie prawdziwa przyjemność, że mogę otwierać konferencję Wydziału, który choć powstał tak niedawno, potrafi się znakomicie zorganizować i przedstawić społeczności akademickiej swoje osiągnięcia. Cieszę się, że na naszym Uniwersytecie rozwija się tradycja tego typu spotkań, zapoczątkowana przez I Wydział Lekarski, a podjęta również przez pozostałe wydziały Uczelni – podkreślił JM Rektor.

Gościem honorowym konferencji była Carol Moskowitz z Instytutu Neurologii Columbia University w Nowym Jorku, która wygłosiła wykład inauguracyjny

na temat roli pielęgniarek w badaniach naukowych. Następnie rozpoczęła się sesja naukowa, podczas której zaprezentowano prace wyróżnione nagrodami Ministra Zdrowia i Rektora naszej Uczelni. Moderatorami tej części spotkania byli prof. Andrzej Friedman i prof. nadzw. Katarzyna Koziak. Przedstawione zostały następujące prace:

- D. Kosson, A. Klinowiecka, P. Kosson, I. Bonney, Daniel B. Carr, E. Mayzner-Zawadzka, A. Lipkowski: *Współdziałanie antynocycetywne antagonisty receptora NMDA ketaminy z opioidami morfiną i bifaliną po podaniu podpajęczynówkowym.*
- T.J. Szczęsny, R. Słotwiński, A. Stankiewicz, B. Szczygieł, M. Zaleska, M. Kopacz: *Czy limfadenektomia śródpiersia powoduje zaburzenia odporności u chorych operowanych z powodu raka płuca?*
- L. Chomicz, G. Olędzka, M. Padzik, Z. Graczyk, Z. Kazimierzczuk: *Badania modelowe nad potencjalną aktywnością przeciwpatogeniczną wybranych substancji chemicznych, w tym z zastosowaniem nowych syntez.*
- B. Samoliński, A. Grzanka, T. Gotlib: *Zmiany parametrów wewnętrznych w zależności od wieku i płci w badaniu rymetrią akustyczną.*
- D. Koziorowski: *Rola ferrytyny w patogenezie choroby Parkinsona. Leczenie dyskinez i fluktuacji w przebiegu choroby Parkinsona za pomocą wlewów dożylnych amantadyny z czasowym*

*przerwaniem innego leczenia dopaminergicznego.*

Podczas drugiej sesji, której przewodniczyli profesorowie Jacek Przybylski i Piotr Małkowski, zaprezentowano artykuł opublikowany w piśmie naukowym „PLoS One” (IF>13) oraz wyróżniające się prace doktorskie:

- P. Religa, M.K. Grudzińska, K. Bojakowski, J. Soin, J. Nożynski, M. Zakliczynski, Z. Gaciong, M. Zembala, C. Söderberg-Nauclér: *Wpływ białka chemotaktycznego monocytów (MCP-1) na gromadzenie się w przeszczepionym sercu komórek mięśni gładkich naczyń pochodzących od biorcy.*
- E. Kądalska: *Motywy wyboru studiów na kierunku pielęgniarstwo w uczelniach medycznych na tle przemian w systemie kształcenia pielęgniarek.*
- D. Żochowska: *Badanie wpływu polimorfizmu genów Cyp3A4, Cyp3A5 oraz MDR-1 na leczenie immunosupresyjne u chorych po przeszczepieniu nerki.*

Bardzo ciekawym elementem konferencji, motywującym czynnych uczestników do dalszej aktywnej działalności naukowej, była prezentacja wybranych, wyróżniających się prac magisterskich i licencjackich studentów Wydziału Nauki o Zdrowiu.

Organizatorzy I Konferencji Naukowej Wydziału Nauki o Zdrowiu zapowiedzieli jej kontynuację również w przyszłym roku.

**Redakcja „MDW”**

## KONFERENCJA NAUKOWO-SZKOLENIOWA

# Wybrane zagadnienia diagnostyki i leczenia chorób serca

Konferencje naukowo-szkoleniowe, adresowane do kierowników oddziałów zabiegowych w Polsce, odbywają się w naszej Uczelni cyklicznie, zwykle trzy razy do roku. Ich organizatorem jest Centrum Kształcenia Podyplomowego, a inicjatorami Dziekani tej jednostki – prof. Zbigniew Gaciong i prof. nadzw. Włodzimierz Otto. Podczas konferencji omawia się aktualne i najbardziej palące problemy medyczne, a uczestnicy oprócz bogatej wiedzy merytorycznej uzyskują wiadomości przydatne w codziennej praktyce klinicznej.

Pod koniec maja w naszej Uczelni zorganizowano kolejne spotkanie z tego cyklu, poświęcone wybranym zagadnieniom diagnostyki i leczenia chorób serca. Do podjęcia tematu zachęcił Dziekanów CKP prof. nadzw. Kazimierz Suwalski z Kliniki Kardiologii WUM, który zgodził się także poprowadzić konferencję. Honorowy patronat nad spotkaniem objął Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marek Krawczyk.



*Konferencję otworzył prof. nadzw. Włodzimierz Otto – Prodziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego WUM*

Na sympozjum zarejestrowało się blisko stu uczestników, zainteresowanych problematyką chorób serca. Jest już tradycją Centrum Kształcenia Podyplomowego, że organizowane przez nie spotkania cieszą się dużym zainteresowaniem środowiska medycznego. Tak było i tym razem.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali Prodziekan CKP prof. nadzw. Włodzimierz Otto i prof. nadzw. Kazimierz Suwalski. Bogaty program spotkania obejmował aż sześć sesji naukowych, które odbywały się od wczesnych godzin porannych do późnego popołudnia.

W części pierwszej, której moderatorem była prof. Renata Górka – Prodziekan Oddziału Stomatologii I Wydziału Lekarskiego, przedstawiono zagadnienia chorób przyzębia jako czynnika choroby miażdżycowej oraz zależności między chorobami przyzębia a chorobami serca.

W części drugiej, której przewodniczył prof. Krzysztof Czajkowski – Kierownik II Katedry i Kliniki Ginekologii, omówiono tematy fizjologicznej czynności

układu krążenia u zdrowej kobiety w ciąży, a także opieki nad kobietą w ciąży, rodzącą i położnicą cierpiącą na chorobę serca. Poruszono ponadto zagadnienie opieki nad pacjentką z chorobą serca poddaną operacji ginekologicznej i cięcia cesarskiego.

Podczas trzeciej sesji, koordynowanej przez prof. nadzw. Piotra Pruszczyka z Kliniki Chorób Wewnętrznych i Kardiologii, przedstawione zostały wybrane aspekty diagnostyki i leczenia przeciwkrzepliwego, w tym zasady terapii przeciwzakrzepowej i czasowego jej zaprzestania u chorego z migotaniem przedsionków, zagadnienie żyłnej choroby zakrzepowo-zatorowej i odmienności jej leczenia w ciąży, a także problem diagnostyki echokardiograficznej w ostrej zatorowości płucnej.

Moderatorem pozostałych sesji był prof. nadzw. Kazimierz Suwalski, reprezentujący Klinikę Kardiologii I Katedry i Kliniki Kardiologii WUM. Czwarta sesja obejmowała diagnostykę chorób serca, ze szczególnym uwzględnieniem choroby wieńcowej, nabytych wad serca, za-

burzeń rytmu i urazów serca. W sesji piątej przedstawiono aktualne wskazania dotyczące leczenia pacjentów z chorobą wieńcową i nabytymi wadami serca. Poruszone tematy dotyczyły zachowawczego leczenia choroby wieńcowej, przeszłornej angioplastyki tętnic wieńcowych; chirurgicznej rewaskularyzacji serca. Podjęto również problematykę chirurgicznego leczenia wad zastawkowych serca; opieki odległej nad pacjentami po chirurgicznym leczeniu choroby wieńcowej, postępowania przed-, śród-, i pooperacyjnego z pacjentem cierpiącym na chorobę serca poddanym operacji niekardiologicznej.

W ostatniej części spotkania, ilustrowanej bogatym materiałem wideograficznym, poruszono zagadnienia postępowania w zaburzeniach rytmu serca – diagnostyki holterowskiej tego typu zaburzeń; przezskórnych i chirurgicznych technik ablacji.

Cennym aspektem konferencji było przedstawienie reprezentantom różnych środowisk medycznych problematyki schorzeń układu krążenia z wielu perspektyw i zapoznanie uczestników z najnowszymi wytycznymi oraz trendami w diagnostyce i leczeniu tego typu chorób.

Wiele osób biorących udział w sympozjum wyrażało nadzieję, że spotkania podejmujące tak aktualną tematykę i o tak dużej wartości naukowej będą odbywały się w naszej Uczelni jeszcze częściej. Jak podkreślają organizatorzy, byłoby to możliwe pod warunkiem znalezienia sponsorów, którzy zechcieliby wspomóc szczytny cel kształcenia kadry medycznej na najwyższym poziomie, dla dobra naszego społeczeństwa. Przygotowanie tego typu konferencji wymaga bowiem dużych nakładów finansowych – szkolenia są obecnie



Organizatorzy i uczestnicy konferencji: dyskusję prowadzą prof. nadzw. Włodzimierz Otto – Prodziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego, dr Maciej Zaremba, prof. nadzw. Kazimierz Suwalski

organizowane „po kosztach”, aby jak najwięcej przedstawicieli służby zdrowia mogło z nich skorzystać.

Zachęcamy do wsparcia tej inicjatywy!

Redakcja „MDW”

## Z Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 27 kwietnia 2009 roku

### 1. Gratulacje, nominacje.

Jego Magificencja Rektor wręczył powołania:

- dr hab. Magdalenie Malejczyk na stanowisko profesora nadzwyczajnego oraz Kierownika Zakładu Diagnostyki Chorób Przenoszonych Drogą Płciową,
- prof. dr hab. Sławomirowi Majewskiemu na stanowisko Kierownika Katedry Dermatologii i Wenerologii.

Jego Magnificencja Rektor poinformował również o przyznaniu Warszawskiemu Uniwersytetowi Medycznemu, podobnie jak w roku ubiegłym, certyfikatu „Uczelni Walczącej z Plagiatami”.

### 2. Zgoda Senatu na dodatkowe zatrudnienie organów jednoosobowych.

Zgodnie z art. 129 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, podjęcie przez nauczyciela akademickiego, będącego organem jednoosobowym uczelni publicznej lub jego zastępcą, dodatkowego zatrudnienia w ramach stosunku pracy wymaga zgody właściwego organu kolegialnego uczelni.

Senat wyraził zgodę na dodatkowe zatrudnienie organów jednoosobowych w ramach stosunku pracy, tj.:

- Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego,
- Prorektora ds. Dydaktyczno-Wychowawczych,

- Prorektora ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą,
- Prorektora ds. Kadr.

### 3. Senat pozytywnie zadecydował w sprawie przedłużenia mianowania:

- dr hab. Janowi Kochanowskiemu na stanowisku profesora nadzw. w Klinice Neurologii II WL – na okres 3 lat,
- dr hab. Jarosławowi Deszczyńskiemu na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Klinice Ortopedii i Rehabilitacji II WL – na okres 2 lat.

### 4. Zmiany w składach Komisji Senackich.

Senat powołał:



- prof. dr hab. Waldemara Karanafla na Przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej dla Nauczycieli Akademickich,
- prof. nadzw. dr hab. Jadwigę Dwilewicz-Trojaczek na Przewodniczącą Odwoławczej Komisji Dyscyplinarnej dla Doktorantów,
- prof. nadzw. dr hab. Marka Gołębiowskiego oraz dr hab. Katarzynę Życińską na członków Senackiej Komisji ds. Lecznictwa i Współpracy z Regionem.

### 5. Sprawy związane z dydaktyką prowadzoną w Uczelni.

#### 1) Zmiany w Regulaminie Studiów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego:

Senat uchwalił następujące zmiany w „Regulaminie Studiów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego”, wynikające m.in. z założeń akredytacyjnych w zakresie:

- liczebności grup studenckich w ramach zajęć praktycznych i praktyk programowych oraz ćwiczeń w grupach nie mniejszych niż 8-osobowych lub 6-osobowych;
- uzupełnienia obowiązków studenckich m.in. w zakresie ankiety dot. oceny procesu dydaktycznego po każdym cyklu zajęć, nie później jednak niż przed końcem roku akademickiego,
- niestosowania przez egzaminującego – dla określenia głębokiej wiedzy studenta – wpisu w indeksie i karcie egzaminacyjnej w postaci oceny słownej „celujący” (5),
- uszczegółowienia kryteriów dla skreślenia z listy studentów i obliczania ostatecznego wyniku studiów.

#### 2) Uchwała pensowa na rok 2009/2010.

Senat przyjął uchwałę w sprawie ustalenia pensum dydaktycznego na rok 2009/2010.

Uchwała przewiduje zwiększenie wymiaru zajęć dydaktycznych

dla nauczycieli akademickich zatrudnionych na stanowisku:

- adiunkta ze stopniem naukowym doktora – z 210 do 220 godzin,
- asystenta – z 210 do 220 godzin,
- starszego wykładowcy – z 300 do 320 godzin.

#### 3) Uchwała rekrutacyjna na rok 2010/2011.

Senat przyjął uchwałę w sprawie zasad i trybu postępowania rekrutacyjnego na pierwszy rok studiów na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym na rok akademicki 2010/2011.

#### 4) Zmiana w zasadach i trybie przyjmowania kandydatów na studia odbywane w Oddziale Nauczania w Języku Angielskim na rok akademicki 2009/2010.

Senat przyjął zmianę w zasadach i trybie przyjmowania kandydatów na studia odbywane w Oddziale Nauczania w Języku Angielskim na rok akademicki 2009/2010, polegającą na określeniu, iż na studia w języku angielskim przyjmowane są osoby posiadające obywatelstwo inne niż polskie.

### 6. Zatwierdzenie Regulaminu Senackiej Komisji Statutowej.

Senat zatwierdził „Regulamin działania Senackiej Komisji Statutowej”.

### 7. Sprawy I WL.

#### 1) Nadanie Instytutowi Transplantologii imienia Profesora Tadeusza Orłowskiego.

Senat w drodze uchwały nadał Instytutowi Transplantologii WUM imię prof. dr hab. Tadeusza Orłowskiego.

#### 2) Sprawy osobowe.

Senat pozytywnie zaopiniował powołanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego:

- dr hab. Tomasza Bednarczuka w Katedrze i Klinice Chorób Wewnętrznych i Endokrynologii,

– dr hab. Marcina Wojnara na stanowisko profesora nadzwyczajnego w I Katedrze i Klinice Psychiatrycznej,

– dr hab. Zbigniewa Samochockiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze i Klinice Dermatologicznej.

Senat pozytywnie zaopiniował przedłużenie zatrudnienia:

– prof. nadzw. dr hab. Andrzejowi Kańskiemu na stanowisku Kierownika II Kliniki Anestezjologii i Intensywnej Terapii,

– prof. dr hab. Markowi Kulusowi na stanowisku Kierownika Kliniki Pneumonologii i Alergologii Wieku Dziecięcego.

#### 3) Powołanie niestacjonarnych studiów doktoranckich I Wydziału Lekarskiego.

Senat pozytywnie zaopiniował utworzenie w ramach I Wydziału Lekarskiego niestacjonarnych studiów doktoranckich.

#### 4) Regulamin studiów doktoranckich.

Senat uchwalił „Regulamin Studiów Doktoranckich Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego” obowiązujący od roku akademickiego 2009/2010, uwzględniający studia doktoranckie prowadzone w systemie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych.

### 8. Sprawy II WL.

Senat pozytywnie zaopiniował powołania:

– dr hab. Bartosza Łozy na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Klinice Psychiatrii – Oddziału Fizjoterapii,

– dr hab. Jarosława Wysockiego na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Klinice Otolaryngologii i Rehabilitacji – Oddziału Fizjoterapii.

### 9. Sprawy Wydziału Farmaceutycznego.

Senat pozytywnie zaopiniował powołanie prof. dr hab. Wacława Kołodziejskiego na stanowisko profesora zwy-

czajnego w Katedrze i Zakładzie Chemii Nieorganicznej i Analitycznej.

#### **10. Sprawa połączenia Centrum Lecznictwa Ogólnego i Geriatrii ze Szpitalem Klinicznym Dzieciątka Jezus – Centrum Leczenia Obrażeń.**

Jego Magnificencja Rektor poinformował, że Centrum Lecznictwa Ogólnego i Geriatrii użytkuje obecnie nieodpłatnie budynek przy ul. Emilii Plater 21, będący we władaniu Ministerstwa Zdrowia. Z uwagi na fakt nieuregulowania sprawy stosunków własnościowych gruntu, na którym stoi budynek, będzie on mógł zostać przejęty przez War-

szawski Uniwersytet Medyczny od Ministerstwa Zdrowia dopiero po oddłużeniu nieruchomości (ok. 15 mln zł) oraz zapewnieniu użytkowania przez Uczelnię budynku i terenu na okres 20 lat. W obecnym stanie prawnym maksymalny okres użytkowania nieruchomości wynosi 3 lata.

Ponadto Ministerstwo Zdrowia powinno zapewnić Uczelni zabezpieczenie finansowe w przypadku konieczności wypłaty odszkodowań właścicielom gruntu.

#### **11. Omówienie najważniejszych spraw bieżących Uczelni.**

JM Rektor poinformował, że prowadzone są rozmowy z Mini-

strem Sportu i Turystyki na temat budowy Centrum Rehabilitacyjno-Sportowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Minister wystąpił propozycją, by uczelnie warszawskie zawarły porozumienie na wzór Krakowa i Łodzi, dotyczące obiektów sportowo-rehabilitacyjnych. W tej właśnie sprawie odbyło się spotkanie rektorów czterech największych stołecznych uczelni. Rozmowy w tym zakresie będą kontynuowane w najbliższym czasie.

*mgr Elwira Zielińska*  
*Biuro Organizacyjno-Prawne*  
*Warszawskiego Uniwersytetu*  
*Medycznego*



Pro memoria

## **Wspomnienie o Profesorze Włodzimierzu Biczu (1925-2009)**

**4 maja 2009 roku odszedł z naszego grona prof. dr hab. Włodzimierz Bicz, wybitny naukowiec i nauczyciel akademicki, twórca i wieloletni kierownik Zakładu Metabolizmu Leków Wydziału Farmaceutycznego Akademii Medycznej w Warszawie.**

Włodzimierz Bicz urodził się 12 stycznia 1925 r. w Borysławiu, w powiecie drohobyckim, w województwie lwowskim. W 1936 roku ukończył szkołę podstawową w Mościcach pod Tarnowem. W okresie okupacji, w związku z zamknięciem polskich szkół średnich, kontynuował kształcenie w Państwowej Szkole Ogrodniczej (1940-1941) i Państwowej Szkole Handlowej (1941-1942) w Tarnowie. W latach 1942-1944 pracował jako robotnik fizyczny w Państwowej Fabryce Związków Azotowych w Mościcach, kontynuując równocześnie naukę na kompletach tajnego nauczania gimnazjalnego w Tarnowie. W lu-

tym 1945 r. w wyzwolonym spod okupacji hitlerowskiej Tarnowie złożył egzamin maturalny. W tym samym roku podjął studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jako wyróżniający się student, rozpoczął w 1947 r. wolontariat w Instytucie Ekspertyz Sądowych w Krakowie. W roku 1948 podjął pracę w Zakładzie Chemii Lekarskiej UJ, początkowo jako zastępca młodszego asystenta (1948-1949), a następnie młodszy asystent (1950-1951). W 1951 r. uzyskał dyplom lekarza medycyny.

W latach pięćdziesiątych odbył służbę wojskową jako kierownik Pracowni Bakteriologii Wojskowego Laboratorium Sanitarno-



Higienicznego w Krakowie oraz analityk w Centralnym Wojskowym Laboratorium Sanitarno-Higienicznym w Warszawie. W roku 1953 ukończył specjalizację z zakresu analityki lekarskiej. W roku 1957 rozpoczął pracę w Zakładzie

Patologii Doświadczalnej Polskiej Akademii Nauk w Warszawie, początkowo jako starszy asystent (1957-1959), a następnie adiunkt (1959-1966) i docent – kierownik Pracowni Biochemii (1966-1968). Stopień doktora nauk medycznych uzyskał 12 czerwca 1959 r. na podstawie pracy „Studia nad gazowym metabolizmem ludzkich leukocytów”. W roku 1965 uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk medycznych. Dwukrotnie (1958 i 1960/61) przebywał jako stypendysta PAN oraz strony duńskiej w Fibiger Laboratorium w Kopenhadze. W latach 1969-1971 kierował Zakładem Chemii i Biochemii Akademii Wychowania Fizycznego w Warszawie.

W roku 1971 rozpoczyna się trwający 20 lat, aż do przejścia na emeryturę, okres pracy na Wydziale Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Warszawie. Prof. dr hab. Włodzimierz Bicz był organizatorem i kierownikiem Zakładu Metabolizmu Leków. W roku 1976 wizytował z ramienia WHO Instytutu Toksykologii i Farmakologii w Republice Federalnej Niemiec. Tytuł profesora nadzwyczajnego uzyskał w roku 1978, zaś tytuł profesora zwyczajnego nauk medycznych w roku 1986 r.

Dorobek naukowy prof. dr hab. Włodzimierza Bicza obejmuje ponad 90 prac doświadczalnych i przeglądowych, autorstwo i współautorstwo 5 monografii naukowych i podręczników oraz ponad 80 komunikatów zjazdowych.

Prof. dr hab. Włodzimierz Bicz był członkiem Komitetu Biochemii i Biofizyki PAN, Komisji Biologii Nowotworów PAN, Rady Naukowej Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN, Rady Wydziału Farmaceutycznego AM w Warszawie oraz wieloletnim, aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Biochemicznego. Prof. dr hab. Włodzimierz Bicz był członkiem komitetów organizacyjnych i rad naukowych 6 ogólnopolskich konferencji i zjazdów naukowych.

Prace badawcze Profesora dotyczyły problematyki:

- oddychania komórkowego leukocytów oraz komórek nowotworowych;
- neurochemii tlenu węgla;
- działania związków fosforoorganicznych na procesy biochemiczne ośrodkowego układu nerwowego;
- wpływu czynników termicznych na metabolizm tlenowy i biotransformację leków przy udziałzie

le monooksygenaz z nadrodziny cytochromu P450.

Za osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej był nagradzany: nagrodą Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej (1989), nagrodami Polskiej Akademii Nauk (1965, 1967), nagrodami JM Rektora AM w Warszawie (1978, 1985, 1989, 1991, 1997).

Za pełną zaangażowania pracę naukowo-dydaktyczną prof. dr hab. Włodzimierz Bicz został odznaczony Medalem 10-lecia Polski Ludowej (1955), Złotym Krzyżem Zasługi (1974) oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1987).

Ceremonia pogrzebowa Profesora odbyła się 14 maja 2009 roku na Cmentarzu Rakowickim w Krakowie. W ostatniej drodze uczonemu towarzyszyli pogrążona w żałobie Żona, Rodzina, Uczniowie i Współpracownicy. Pełni smutku pożegnaliśmy naszego Nauczyciela, zachowując na trwałe w pamięci obraz Człowieka o szlachetnym sercu i wielkim umyśle, niezwykle przyjaznego dla studentów i współpracowników.

*prof. dr hab. Jan Pachecka,  
dr Piotr Tomaszewski,  
mgr Grażyna Kubiak-Tomaszewska  
Katedra i Zakład Biochemii  
i Chemii Klinicznej WUM*

*Z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci*



***Prof. dra hab. n. med. Włodzimierza Bicza***

*Profesora zwyczajnego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, twórcy i wieloletniego Kierownika Zakładu Metabolizmu Leków Instytutu Biofarmacji Wydziału Farmaceutycznego naszej Uczelni,*

*Wychowawcy wielu pokoleń lekarzy i farmaceutów,  
wielokrotnie wyróżnianego nagrodami naukowymi i dydaktycznymi.*

*Straciliśmy znakomitego Naukowca oraz wspaniałego Nauczyciela Akademickiego.  
Rodzinie i Bliskim Zmarłego składamy wyrazy głębokiego współczucia.*

*Część Jego pamięci!*

***Rektor, Senat i cała Społeczność Akademicka Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego***

# Przydatność piłek edukacyjnych *EDUBAL* w zwiększaniu aktywności fizycznej i intelektualnej dzieci niepełnosprawnych w aspekcie nowoczesnego kształcenia studentów fizjoterapii

mgr Krystyna Kasperska, dr Dariusz Białoszewski

Zakład Rehabilitacji Oddziału Fizjoterapii  
II Wydział Lekarski, Warszawski Uniwersytet Medyczny

„Ruch jest drzwiami do uczenia się”

Paul E. Dennison

## Streszczenie

W artykule zawarto podstawy metody edukacyjnej z zastosowaniem piłek *Edubal*, która jest oryginalnym pomysłem polskich uczonych. Metoda ta, znajdując wielu zwolenników, powoli upowszechnia się w Polsce i w świecie. Autorzy pokazują również w niniejszym doniesieniu obszary rehabilitacji, w których można *Edubal* stosować. Zwracają uwagę na konieczność zaznajamiania z tą metodą studentów fizjoterapii w ramach przedmiotu metodyka nauczania ruchu.

**Słowa kluczowe:** ćwiczenia zespołowe, edukacja poprzez ruch, rehabilitacja.

## Abstract

Title: *The utility of EDUBAL balls in increasing the physical and intellectual activity of physically handicapped children in the aspect of modern training of physiotherapy students*

This article contains the basic principles of an educational method based on *Edubal* balls. It is an original idea of Polish scientists that is becoming more and more popular in Poland and over the world. The authors also describe how *Edubal* balls can be used in various areas of rehabilitation. They emphasise that it is necessary to teach this method to physiotherapy students during classes in the methodology of teaching movement.

**Key words:** team exercises, education through movement, rehabilitation.

W nowoczesnej dydaktyce stale poszukuje się struktur lekcyjnych, które umożliwiają sprawne prowadzenie zajęć z zastosowaniem środków motywujących ucznia do twórczego myślenia i działania. Dotyczy to zarówno dzieci zdrowych, jak i dzieci ze specyficznymi trudnościami rozwojowymi, których

przystosowanie do życia może doskonale przebiegać w grupach integracyjnych. Wśród koncepcji dydaktyczno-wychowawczych uwzględniających zasadę aktywności własnej dziecka, na szczególną uwagę zasługuje zabawa, zwłaszcza zabawa dydaktyczna. Jak podkreśla wielu autorów, umiejętne wykorzystanie gier i zabaw może w istotnym stopniu wspomagać wszechstronny rozwój dziecka w zakresie psychicznym, fizycznym i umysłowym. [1, 2, 3]

W toku zabawy, podobnie jak w procesie uczenia się i nauczania, dziecko zdobywa różne wiadomości oraz umiejętności. Sposób praktycznego wykorzystania zdobytej wiedzy, twórczego myślenia oraz motywacji do aktywności ruchowej znalazł wyraz w nowatorskim projekcie wprowadzenia do edukacji fizycznej i umysłowej dzieci odpowiedniego zestawu piłek. Piłki te nazwano *Edubalami*. Pomysłodawcami byli dr Tadeusz Rzepa i dr Andrzej Rokita, pracownicy Katedry Zespołowych Gier Sportowych Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Jest to zestaw 94 gumowych piłek, w czterech kolorach, z nadrukiem cyfr, liter, symboli matematycznych i interpunkcyjnych. Rozmiar piłek odpowiada normom rozwojowym dzieci do lat dziesięciu. Są one przystosowane do zabaw z elementami gier w koszykówkę i piłkę siatkową. Ukazała się również książka, w której zawarte są opisy gier i zabaw ruchowych z wykorzystaniem tych piłek. [4]

Piłki edukacyjne *Edubal* pojawiły się po raz pierwszy w 2002 roku, spotykając się z pozytywnym przyjęciem i akceptacją Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu. Zestaw piłek edukacyjnych *Edubal* został wpisany do wykazu środków dydaktycznych do użytku szkolnego i przeznaczony do kształcenia ogólnego i kształcenia zintegrowanego na poziomie szkoły podstawowej. Uzyskał także pozytywną rekomendację Komisji Sejmowej ds. Sportu. *Edubal* został wymyślony do zajęć edukacyjnych dzieci młodszych i nie był początkowo stosowany w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi. Jego przydatność w szeroko po-

jętej rehabilitacji dopiero ostatnio jest coraz bardziej doceniana.

Zajęcia z takimi piłkami, które spełniają również swoje typowe zadania (można je kozłować, toczyć, odbijać, rzucać do celu i na odległość itp.), przyczyniają się do realizacji celów dydaktycznych nie tylko przez nabywanie umiejętności i sprawności fizycznej, lecz także przez wykonywanie prostych działań matematycznych i podstawowych zagadnień z języka polskiego, które są powiązane z nadrukami na piłkach. Umiejętnie zorganizowane ćwiczenia ruchowe i zabawy umożliwiają dzieciom zarówno doskonalenie cech motorycznych, jak i rozwój intelektualny. Kształtują one sprawności manualne, umiejętności ruchowe oraz takie czynności poznawcze, jak np. dokładność spostrzegania liter, tworzenia prostych zdań. Wyrabiają umiejętność stosowania spójników, przysłówków i przymiotników, wyodrębniania części mowy oraz rozróżniania samogłosek i spółgłosek w wyrazie. Istotne są też zadania umysłowe, które mają postać zagadek. Rozwiązanie ich dostarcza dzieciom satysfakcji z sukcesu, którym jest samodzielne ich odgadnięcie. Inspiruje to dzieci do układania własnych zagadek, rozwija i kształci umysł oraz umiejętność poprawnego wysławiania się.

Podczas ćwiczeń równoważnych, skocznych, bieżnych oraz zabaw i gier, w których wykorzystywana jest znajomość dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia, dzieci, które nie znają wyniku, mają możliwość przyswajania go od innych. Jest to więc nauka mało stresująca, a w połączeniu z naturalnym ruchem fizycznym przyczynia się do kształtowania spostrzegawczości i koordynacji wzrokowo-ruchowo-słuchowej, doskonalenia umiejętności czytania i liczenia, jak też poprawiania wydolności fizycznej. [1] Ponadto ćwiczenia takie wywierają wpływ na zdyscyplinowanie dzieci i umiejętność podporządkowania się przyjętym zasadom postępowania, samokontroli i samooceny – tak istotnych w procesie nauczania i uczenia się. Dlatego też wprowadzenie do zajęć ruchowych piłek edukacyjnych powinno być znacznie bardziej upowszechnione. Nie musi się to wiązać od razu z zakupem całego ich zestawu. Można do tego celu wykorzystać pomysł dostosowania tych samych piłek, którymi aktualnie w zajęciach ruchowych posługują się dzieci.

Zaznajomienie studentów fizjoterapii podczas zajęć z metodyki nauczania ruchu z prowadzeniem zajęć grupowych wykorzystujących piłki *Edubal* może okazać się przydatne w ich pracy zawodowej. Poprzez zabawę z tymi piłkami można stymulować wielokierunkowo rozwój dzieci, mających z różnych powodów trudności w uczeniu się i zachowaniu w środowisku rówieśniczym. Może to być jeden ze sposobów terapii różnych zaburzeń, np.:

- dysleksji rozwojowej, która dotyczy nie tylko trudności w pisaniu, czytaniu i liczeniu, lecz także innych zaburzeń wpływających na ograniczenie wyobraźni przestrzennej, równowagi, koordynacji ruchowej, sprawności manualnej oraz ogólnej dysfunkcji ruchowej;
- nieśmiałości i lęklivosti;
- nadpobudliwości psychoruchowej (zespół ADHD);
- zaburzeń mowy i słuchu oraz innych jednostek chorobowych, związanych z nieprawidłowym rozwojem dzieci.

Mimo że istnieje wiele sposobów usprawniających rozwój psychofizyczny dzieci i zagadnieniom tym poświęcono wiele prac badawczych, w dalszym ciągu wiedza ta wymaga nieustannej aktualizacji. Powstają wciąż nowe metody będące skutkiem poszukiwań naukowych. Nowa, polska metoda *Edubal* wpisuje się w krąg takich uznanych metod rehabilitacji psychofizycznej, jak np. Kinezylogia Edukacyjna Paula Dennisona (tzw. gimnastyka mózgu), Metoda Dobrego Startu, Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborn. [2]

Kontrolowane zabawy z piłkami edukacyjnymi w pracy z dziećmi specjalnej troski spełniają również inne istotne funkcje. Dostarczają im bogactwa przeżyć, radości i zadowolenia. Pomagają rozwijać poczucie własnej wartości, przywracają wiarę w swoje siły i możliwości. Przyspieszają proces nabywania umiejętności porozumiewania się z otoczeniem. Dzięki współdziałaniu w grupie i możliwości przeżywania sukcesu dziecko radośniej uczestniczy w takich zajęciach, aktywizuje się i stopniowo pozbywa nieśmiałości. Wspólne wykonywanie zadań edukacyjno-ruchowych sprawia, że dzieci z różnymi wadami chętniej angażują się w pracę z grupą i są sobie nawzajem potrzebne. Pomagają sobie wzajemnie w zapamiętywaniu i odtwarzaniu różnych informacji, wzmacniają motywację do nauki oraz chęć podejmowania nowych wyzwań i robią to zwykle z radością.

W pracy z takimi dziećmi należy stale pamiętać o zasadzie indywidualizacji i zawsze dostosowywać zadania i ćwiczenia do możliwości i potrzeb każdego z nich. Należy zwracać baczną uwagę na odpowiednią intensywność i długotrwałość wysiłku, umiejętnie dostosowywać polecenia do sposobu reakcji dzieci, jak również przestrzegać zasady stopniowania trudności. Ważna jest także systematyczność w stosowaniu ćwiczeń, a ich wielokrotne powtarzanie aż do zapamiętania przynosi efekty edukacyjne i ruchowe.

Zachęcanie dzieci do wysiłku umysłowego i fizycznego oraz kreatywności, miła atmosfera na zajęciach, stosowanie pochwał, dostosowanie sposobu prowadzenia zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci niewątpliwie przyczyni się do zwiększenia efektów pracy fizjoterapeutów.

W edukacji naszych studentów fizjoterapii ważne jest, aby poznali oni jak największą liczbę różnorodnych metod i form usprawniania pacjentów. Jest to warunek konieczny do tego, aby byli oni coraz lepiej wykształceni i poszukiwani na krajowym i zagranicznym rynku pracy.

Na zakończenie podajemy dwa przykładowe opisy zabaw z piłkami *Edubal*. [3, 5]

#### ZABAWA I – Rozsypanka literowa.

Zestaw piłek umiejscowiony pod ścianą.

Pozycja wyjściowa: Dzieci podzielone na trzy grupy siedzą w siadzie skrzyżnym w małych kółkach. W środku każdego kółka znajduje się po pięć kółeczek ringo, na których będą ustawiane piłki. Każda grupa losuje zestaw, składający się z pięciu literek. Dzieci po kolei biegną na czworakach po piłki z odpowiednimi literkami.

**Zadanie 1.** Polega na wykorzystaniu wszystkich liter do ułożenia wyrazu: np.:

I grupa	II grupa	III grupa
o e k d m	a b a k j	k e k o t
/domek/	/bajka /	/kotek/

**Zadanie 2.** Polega na policzeniu, ile wynosi suma wszystkich liczb napisanych na piłkach i porównaniu, która z nich jest największa, a która najmniejsza, parzysta i nieparzysta.

**Zadanie 3.** Dzieci wykonują działania matematyczne, np. dzielą cyfry przez 2, 3, 4 i wykonują odpowiednią ilość przysiadów, podskoków, obrotów, rzutów piłkami itp.

#### ZABAWA II – Doskonalenie liczenia.

Pozycja wyjściowa: Dzieci ustawione w dwóch zespołach jeden za drugim, w siadzie klęcznym. Na środku pomiędzy całym zestawem piłek a startującymi drużynami ustawia się na czterech kółeczkach ringo piłki ze znakami /+ /- /: /• /

Prowadzący zajęcia staje przed danym znakiem matematycznym, a na palcach rąk pokazuje daną liczbę. Startujący, obok którego stanie prowadzący zajęcia, musi wykonać obliczenie działania, np. dzieci ustawione są w rzędach parami liczb (razem startują równocześnie np. piątki). Nauczyciel stoi koło znaku „+” i pokazuje na palcach 3, to znaczy, że do  $5+3=8$ . Kolejna osoba biegnie po piłkę z cyferką 8, itp. (zabawa, zmusza cały zespół do współpracy podczas obliczeń, koncentracji uwagi, czasem udzielania sobie wzajemnie pomocy w dokładności obliczeń. Uwaga – przy obliczeniach pojawia się dużo emocji).

### Piśmiennictwo

1. Rokita A., Rzepa T.: Bawiąc – uczyć się. Piłki edukacyjne w kształceniu zintegrowanym. AWF, Wrocław 2002.
2. Kott T.: Zajęcia pozalekcyjne i terapia zajęciowa z osobami o obniżonej sprawności umysłowej. Wyd. APS, Warszawa 2002.
3. Kauer-Rudak G., Pyra M.: Gry i zabawy z nową pomocą dydaktyczną – piłkami edukacyjnymi *Edubal*. Lider 2003;4:13-15.
4. Żak A.: 100 gier i zabaw ruchowych dla dzieci sześciolletnich z wykorzystaniem piłek edukacyjnych *Edubal*. Fundacja na Rzecz Rozwoju Edukacji Sportowej Dzieci Doktora Edubala, Wrocław 2004.
5. Pyra M.: Piłki edukacyjne *Edubal* jako pomoc w nauczaniu zintegrowanym w klasach I-III szkoły podstawowej. Lider 2003;3:7-9.

## Centrum Kształcenia Podyplomowego zaprasza na studia podyplomowe!

Aktualnie prowadzimy kształcenie na kierunkach:

- ➔ zarządzanie zasobami ludzkimi w organizacjach ochrony zdrowia
- ➔ zarządzanie projektami medycznymi
- ➔ prowadzenie działalności gospodarczej w opiece zdrowotnej
- ➔ metodologia badań klinicznych
- ➔ zarządzanie spółką prawa handlowego ochrony zdrowia
- ➔ marketing farmaceutyczny
- ➔ analityka medyczna
- ➔ koordynatorzy przeszczepiania narządów

W przygotowaniu są studia:

- ➔ zarządzanie zakładem opieki zdrowotnej w procesie przekształceń
- ➔ medycyna estetyczna
- ➔ psychologia kliniczna
- ➔ pomoc psychologiczna w medycynie
- ➔ seksuologia kliniczna
- ➔ seksuologia sądowa
- ➔ edukacja seksualna
- ➔ medycyna ubezpieczeniowa i orzecznictwo

**Serdecznie zapraszamy!**

Szczegółowe informacje są dostępne na stronie <http://ckp.wum.edu.pl>

i w Dziekanacie Centrum Kształcenia Podyplomowego,  
ul. Żwirki i Wigury 61,  
Budynek Rektoratu, pok. 509,  
02-091 Warszawa

tel.: (0 22) 57 20 510; (0 22) 57 20 519

telefaks: (0-22) 57 20 511

e-mail: [ckp@wum.edu.pl](mailto:ckp@wum.edu.pl)

## Obrony prac doktorskich

### I Wydział Lekarski

**14 maja 2009 roku**

**godz. 9<sup>00</sup>**

**lek. Radosław Górski** „Operacje rewizyjne po alopastyce połowicznej stawu biodrowego”

promotor: prof. dr hab. Andrzej Górecki  
recenzenci: dr hab. Jacek Kowalczewski  
prof. nadzw. Jarosław Deszczyński

**godz. 10<sup>30</sup>**

**lek. Renata Sękowska** „Przydatność oznaczania cystatyny C jako markera funkcji nerek u dzieci z chorobami nerek”

promotor: prof. dr hab. Maria Roszkowska-Blaim  
recenzenci: prof. dr hab. Magdalena Durlik  
prof. dr hab. Jacek Antoni Pietrzyk

**godz. 12<sup>00</sup>**

**lek. Marta Lipowska** „Neuropatia obwodowa w przebiegu zakażenia wirusem zapalenia wątroby typu C”

promotor: prof. dr hab. Hubert Kwieciński  
recenzenci: prof. dr hab. Urszula Fiszer  
prof. nadzw. dr hab. Andrzej Bogucki

**godz. 13<sup>30</sup>**

**lek. Aleksandra Podlecka-Piętowska** „Ocena bezpieczeństwa i skuteczności mitoksantronu w prze-wlekłym leczeniu postępującego SM”

promotor: prof. dr hab. Anna Kamińska  
recenzenci: prof. dr hab. Wojciech Kozubski  
prof. dr hab. Wiesław W. Jędrzejczak

**godz. 15<sup>00</sup>**

**lek. Iwona Szymusik** „Analiza przebiegu ciąży uzyskanych metodą zapłodnienia pozaustrojowego”

promotor: prof. dr hab. Mirosław Wielgoś  
recenzenci: prof. dr hab. Sławomir Wołczyński  
prof. nadzw. Roman Smolarczyk

**27 maja 2009 roku**

**godz. 10<sup>30</sup>**

**lek. Magdalena Broś-Konopielko** „Zmiany gospodarki lipidowej w ciąży przeterminowanej”

promotor: prof. dr hab. Krzysztof Czajkowski  
recenzenci: prof. dr hab. Maria Wąsik  
prof. dr hab. Jan Peterek

**godz. 12<sup>00</sup>**

**lek. Małgorzata Puchta** „Ocena stężenia homocysteiny w osoczu jako czynnika ryzyka miażdżycy u pacjentów z cukrzycą typu 1”

promotor: prof. dr hab. Danuta Liszewska-Pfejfer  
recenzenci: prof. dr hab. Barbara Idzior-Waluś  
prof. dr hab. Waldemar Karnafel

**godz. 13<sup>30</sup>**

**mgr inż. Elżbieta Górka** „Leptyna i jej receptor we krwi i szpiku u dzieci z ostrą białaczką”

promotor: prof. dr hab. Maria Wąsik  
recenzenci: prof. dr hab. Ewa Skopińska-Różewska  
dr hab. Bogdan Mazur

**godz. 15<sup>00</sup>**

**mgr Jadwiga Anna Przybyłowska** „Struktura osobowości a ryzyko zachowań samobójczych u pacjentów z depresją”

promotor: prof. dr hab. Waldemar Szelenberger  
recenzenci: prof. dr hab. Lidia Grzesiuk  
prof. dr hab. Irena Namysłowska

**28 maja 2009 roku**

**godz. 12<sup>00</sup>**

**lek. Piotr Czempiński** „Determinanty błędów lekarskich w położnictwie i ginekologii”

promotor: dr hab. Paweł Krajewski  
recenzenci: prof. nadzw. Mirosław Parafiniuk  
prof. nadzw. Roman Smolarczyk

**godz. 13<sup>30</sup>**

**mgr Marzena Gutowicz** „Zmiany statusu antyoksydacyjnego w mózgu człowieka po zatruciu heroiną”

promotor: prof. dr hab. Anna Barańczyk-Kuźma  
recenzenci: prof. nadzw. Marta Stryjecka-Zimmer  
prof. dr hab. Bogdan Szukalski

## Obrony prac doktorskich

### II Wydział Lekarski

8 maja 2009 roku

godz. 13<sup>00</sup>

**lek. Maciej Janiszewski** „Ocena czynników prognostycznych wystąpienia powikłań sercowo-naczyniowych u pacjentów z pozawałową niewydolnością serca lub bezobjawową dysfunkcją lewej komory”

promotor: dr hab. med. Marek Kuch  
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Pruszczyk  
prof. dr hab. Jarosław Kasprzak

### Wydział Farmaceutyczny

13 maja 2009 roku

godz. 11<sup>00</sup>

**mgr farm. Agata Błażewicz** „Oznaczanie leków znieczulających miejscowo i zwiotczających mięśnie oraz ich zanieczyszczeń metodą HPLC z zastosowaniem detekcji amperometrycznej kolumny i wyładowań koronowych”

promotor: prof. dr hab. Zbigniew Fijałek  
recenzenci: prof. dr hab. Waław Kołodziejcki  
prof. dr hab. Jerzy Łukasiak

godz. 12<sup>15</sup>

**mgr farm. Piotr Rudzki** „Zastosowanie spektrometrii mas sprzężonej z wysokosprawną chromatografią cieczową do badania farmakokinetyki analogu gemcytabiny”

promotor: prof. dr hab. Andrzej Kutner  
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Wroczyński  
prof. dr hab. Maciej Jarosz

### Wydział Nauki o Zdrowiu

19 maja 2009 roku

godz. 13<sup>00</sup>

**mgr Alicja Palczewska** „System opieki długoterminowej a zapotrzebowanie na ten rodzaj świadczeń”

promotor: prof. nadzw. Anna Doboszyńska  
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Małkowski  
dr hab. Anna Wilmowska-Pietruszyńska

godz. 14<sup>00</sup>

**mgr inż. Dorota Żochowska** „Badanie wpływu polimorfizmu genów Cyp3A4, Cyp3A5 oraz MDR-1 na leczenie immunosupresyjne u chorych po przeszczepieniu nerki”

promotor: prof. nadzw. dr hab. Janusz Wyzgał  
recenzenci: prof. dr hab. Piotr Małkowski  
prof. Ewa Żukowska-Szczechowska

*Prace doktorskie I i II Wydziału Lekarskiego oraz Wydziału Nauki o Zdrowiu są do wglądu w Bibliotece Głównej WUM przy ul. Oczki 1, a prace Wydziału Farmaceutycznego są dostępne w Dziekanacie tego Wydziału, przy ul. Banacha 1 w Warszawie*



# Zdrowie jako odzwierciedlenie aktywnego trybu życia

## Health as expression activity of life

mgr Jerzy Rudzik

Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Warszawski Uniwersytet Medyczny

### Streszczenie

Zdrowie nie jest stanem trwałym, dlatego ważne jest, aby we wszystkich okresach życia doskonalić je i usprawniać. Aktywność fizyczna jest to podstawowe zachowanie prozdrowotne. Wysiłek fizyczny o umiarkowanym obciążeniu jest szansą na dłuższe życie.

**Słowa kluczowe:** zdrowie, choroba, aktywność ruchowa.

### Abstract

Health is not a permanent state, so it is necessary to support and improve it through the whole lifetime. Physical activity is a basic pro-health behaviour. Physical effort with moderate intensity is the chance for a longer life.

**Key words:** health, illness, motor activity.

Prozdrowotny styl życia staje się w obecnej dobie najpilniejszym zadaniem społeczeństwa i jest najtańszym sposobem utrzymania jego zdrowia przez długie lata. Warto wzmacniać swoją odporność poprzez aktywność fizyczną. Aktywność fizyczna jest składową zdrowego stylu życia głównie wtedy, gdy jest w stanie poprawić lub jak najdłużej utrzymać pożądany poziom sprawności i wydolności fizycznej.

Aktywność fizyczna to praca mięśni charakteryzująca się ponadspoczynkowym wydatkiem energii. (7) Związki aktywności fizycznej ze zdrowiem mają swoją historię, jest ona tak obszerna, jak i stara. Zacytujmy Horacego, który przestrzegał: „Jeśli nie biegasz, pókiś zdrów, będziesz biegać, kiedy zachorujesz”. Potwierdzenie tej specyficznej zachęty, a jednocześnie ostrzeżenie Horacego znajdujemy dzisiaj na oddziałach kardiologicznych u osób po szczęśliwie przeżytych zawałach, przemierzających na bieżni mechanicznej przypisane im przez lekarza kilometry.

Powszechnie nie docenia się zdrowia, nie wie się, jak postępować, aby je chronić, czy wręcz pomnażać. Brak jest elementarnych postaw i zachowań zdrowotnych, wzrasta liczba osób niepełnosprawnych, nie z racji wieku, ale chorób cywilizacyjnych, a schorzeniem tym wielokrotnie ulegają ludzie młodzi.

Jednym z najważniejszych – w kompleksie bodźców powodujących zachwianie stanu równowagi psy-

chofizycznej – jest hipokinezja, czyli uboga aktywność fizyczna.

Siedzący tryb życia, przebywanie w dusznych i zadymionych pomieszczeniach nie stwarzają korzystnych warunków do uruchomienia mechanizmów odpornościowych organizmu i dostosowania budowy, a także funkcji narządów do poziomu zapewniającego normalną sprawność psychofizyczną. W takiej sytuacji znajduje się większość współczesnego społeczeństwa, zwłaszcza dzieci oraz młodzież szkolna i akademicka. Mała aktywność ruchowa upośledza rozwój sprawności i wydolności fizycznej. (5) Nikotyna, alkohol, narkotyki, masowe stosowanie silnie działających środków psychotropowych, dopełniają obrazu niesprzyjających warunków życia. Niepokojące jest, że to, co dla jednych jest zagrożeniem i patologią, inni traktują jako coś normalnego. Przykład – patologia życia umysłowego dwunastolatka, jaką jest 40-godzinny tydzień siedzenia przed telewizorem i oglądania non stop filmów z kaset o treściach monotonnie jednakowych (gwałt, mord, pornografia).

Zagrożenie zdrowia to nie tylko ubóstwo ruchowe, ale i degradacja środowiska, epidemie, niewłaściwe odżywianie się, niewłaściwe spędzanie wolnego czasu, złe warunki nauki i wypoczynku dzieci i młodzieży.

Zagadnienia dotyczące zdrowia, jego zagrożeń, ochrony i promocji w dobie współczesnej przestały być domeną jedynie nauk medycznych, coraz więcej do powiedzenia w tym zakresie mają takie dyscypliny, jak pedagogika i psychologia zdrowia. Zdarza się niekiedy, że dyscypliny te zamiast wspierać, stanowią zagrożenie dla zdrowia dzieci i młodzieży. Mam tutaj na myśli pseudomedyczne doświadczenia z niesprawdzonymi preparatami, np. na odchudzanie, czy też różnego rodzaju odżywki.

Rozmiar wszystkich korzyści i radości z aktywności fizycznej nie jest znany do końca. Czyż bowiem na co dzień wystarczająco doceniamy to, że możemy np. chodzić, biegać, pływać, jeździć rowerem?

Nie jest też znany rozmiar wszystkich cierpień ludzkich mających przyczynę w braku dostatecznej aktywności fizycznej. Najbardziej poznany jest on w odniesieniu do choroby wieńcowej, nadciśnienia tętniczego krwi, otyłości, osteoporozy, cukrzycy, zaburzeń zdrowia psychicznego.

Dlatego wszyscy spędzający kilka lub kilkanaście godzin przy biurku, komputerze, taśmie produkcyjnej lub „za kółkiem” – wykonujący proste, monotonne

czynności – muszą zdecydowanie pomyśleć o kompensacji deficytu aktywności ruchowej.

Najprostszym i dostępnym dla każdego sposobem zaradzenia potrzebom organizmu jest spacer, szybki spacer, a jeszcze lepiej – marsz do zmęczenia na miarę aktualnej wydolności organizmu.

Temu też służą najprostsze ćwiczenia fizyczne, rozgrzewki, gry sportowe, pływanie, a latem – praca na działce, przy żniwach, zbieranie owoców... Każdy wysiłek ma być umiarkowany, przyjemny, stosowany w miarę regularnie i stopniowo dawkowany z coraz większym natężeniem. Aktywność fizyczna służy jednak zdrowiu wyłącznie wtedy, gdy realizowana jest w określonej ilości, intensywności i częstotliwości. Dla każdego człowieka istnieje indywidualny poziom aktywności fizycznej, mający optymalny wpływ na zdolność do obrony organizmu przed chorobą.

Pojęcie wysiłku umiarkowanego nie znaczy dla każdego to samo. Dla jednego – to zaledwie lekki spacer, dla drugiego – pływanie do zmęczenia, a nawet codzienna wędrownia po górach, zdobywanie jaskiń... Taki tryb życia jest udziałem wcale niemałej grupy ludzi w zaawansowanym wieku. Należy im pozazdrościć kondycji fizycznej i psychicznej. Zasłużyli sobie na to, by cieszyć się długim i zdrowym życiem, gdy wybrali już za młodu czynny tryb postępowania w pracy i aktywny odpoczynek z indywidualnym dawkowaniem wysiłku.

Trening fizyczny u młodych ludzi powinien zapewnić rozwój możliwości organizmu, prowadzić na nowy, wyższy poziom „zdolności do życia”, u starszych umożliwiać zachowanie osiągniętego poziomu. Żadne z ćwiczeń fizycznych wykonywanych w młodym wieku nie jest przeciwwskazane dla ludzi w wieku starszym – konieczne jest tylko dozowanie, zgodne z zasadą „według potrzeb i możliwości organizmu”.

Niezależnie od wieku rozpoczęcia treningu fizycznego o umiarkowanej aktywności fizycznej, mamy szansę na dłuższe życie. Oczywiście szansa ta maleje wraz z rozpoczynaniem „treningu” coraz później – gdy rozpoczynamy przed 40. rokiem życia, możemy liczyć na prawie 3 lata dodatkowego życia, gdy po 70. roku życia – tylko na kilka miesięcy. Sztuka przedłużania życia to bowiem przede wszystkim sztuka zachowania zdrowia. Z perspektywy zdrowia publicznego wydłużanie życia w zdrowiu jest wielkim wyzwaniem dla społeczeństw. (7)

Pamiętać jednak trzeba, że aktywność fizyczna jest tylko częściowym rozwiązaniem problemów zdrowotnych człowieka oraz zaledwie ogólną i wstępną „miarą” jego stanu zdrowia. (2) Niemniej, jeśli przyjmujemy, że ten stan jest równoznaczny ze sprawnością mechanizmów adaptacyjnych, szczególnie w warunkach wysiłku fizycznego, a aktywność fizyczna jest czynnikiem utrzymującym lub poprawiającym tę

sprawność podczas spoczynku i w trakcie pracy o różnej intensywności, to tytuł tego opracowania wydaje się uzasadniony. Uzasadnienie to wspiera też fakt, że aktywność fizyczna jest podstawową determinantą sprawności i wydolności fizycznej – właściwości ściśle powiązanej ze zdrowiem – oraz to, że osoby systematycznie ćwiczące zwykle mniej palą, rzadziej używają alkoholu i innych substancji uzależniających, lepiej śpią i odżywiają się (kontrola masy ciała), radzą sobie ze stresem.

Należy ćwiczyć. Nie wolno bać się wysiłku. Ruch nie tylko rzeźbi ciało, ale „porządkuje w głowie”. Uwalnia endorfiny.

Zachowanie potencjału zdrowotnego oraz dbanie o sprawność fizyczną powinno mieć charakter priorytetowy. Pigułki na zdrowie nigdy nie wynajdziemy. Musimy ją sobie sami wytwarzać. Regenerację powszechnego zdrowia należy zaczynać od młodzieży szkolnej, poprzez młodzież akademicką, dopóki jest ona jeszcze uchwytna dla powszechnego wychowania fizycznego. Bowiem przyszli absolwenci polskich wyższych uczelni będą stanowić elitę intelektualną społeczeństwa i wpływać na losy świata w XXI wieku. Ale także – niczym gwiazdy filmowe – będą elementem kultury masowej. Będą pracować w instytucjach międzynarodowych, wielkich koncernach, przedstawicielstwach handlowych, klinikach medycznych. Powinni więc, poza wysokimi kwalifikacjami, być dobrze ubrani, wychowani i przede wszystkim – zdrowi, sprawni fizycznie, wysportowani. Słowem – troska o własny wizerunek niech stanie się dla nich sprawą pierwszoplanową.

Każdą minutę życia należy uważać za dobro i cieszyć się z niego. Chandry, depresje są prawie zawsze rezultatem niedostatecznej aktywności. Dobry nastrój, optymizm służą jako tarcza ochronna przeciw chorobom, a jeżeli one się już rozwinęły – ułatwiają wyzdrowienie. Ani jedna minuta życia nie powinna być wyłącznie egzystencją. Za pomocą wszystkich rodzajów dostępnej, zdrowej aktywności – fizycznej i psychicznej – powinien być wypełniony cały okres życia człowieka.

## Piśmiennictwo

1. Demel M.: Pedagogika zdrowia. WSPiS. W-wa, 1980.
2. Goliant A.: Współczesna cywilizacja a zdrowie człowieka. PZWL, Warszawa, 1987.
3. Kozłowski S.: Granice przystosowania. Wiedza Powszechna. Warszawa, 1986.
4. Malarecki I.: Wstęp do fizjologii wysiłku i treningu sportowego. AWF, Warszawa, 1987.
5. Raczek J.: Hipokinezja i jej skutki jako problem współczesnej cywilizacji [w:] Nauki o kulturze fizycznej wobec wyzwań cywilizacji. AWF, Katowice 1995:29-94. [Pozostałe pozycje bibliografii do wglądu w Redakcji]

## Ruszyła rekrutacja!

W dniu 4 maja uruchomiono system Internetowej Rejestracji Kandydatów na studia w WUM.

Osoby ubiegające się o przyjęcie na studia stacjonarne jednolite I stopnia mogą składać aplikacje do 5 lipca tego roku. Dla kandydatów ze starą maturą, przystępujących do Uczelnianych Egzaminów Wstępnych, termin jest krótszy – do 31 maja. Również osoby ubiegające się o przyjęcie na studia niestacjonarne (zaoczne) I stopnia powinny złożyć aplikacje maksymalnie do 19 czerwca.

## Ranking szkół wyższych 2009

Opublikowano wyniki rankingu uczelni wyższych „Rzeczpospolitej” i „Perspektyw”.

Wśród 90 najlepszych uczelni akademickich w Polsce Warszawski Uniwersytet Medyczny uplasował się na 16. miejscu. Najlepszą punktację uzyskały Uniwersytet Jagielloński i Uniwersytet Warszawski, które dzieliła różnica zaledwie 0,1 pkt. W związku z tym zastanawiano się nawet nad przyznaniem obu uczelniom *ex aequo* pierwszego miejsca.

W rankingu uczelni medycznych WUM znalazł się na 5. miejscu. Pierwsze trzy pozycje należały kolejno do: Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Collegium Medicum Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie i Akademii Medycznej im. Piastów Śląskich w Katowicach.

## Złoty Skalpel

Wśród laureatów tegorocznego konkursu „Złoty Skalpel 2008”, organizowanego przez wydawcę „Pulsu Medycy-

ny” – Medicine Today Poland – znaleźli się naukowcy związani z naszą Uczelnią. Wręczenie nagród odbyło się 28 maja w warszawskim Hotelu Bristol.

Konkurs adresowany był zarówno do osób prywatnych, jak i zespołów badawczych, zakładów opieki zdrowotnej, organizacji, gmin i innych instytucji, które w 2008 r. wykazały się osiągnięciami w zakresie: wynalezienia nowej metody diagnostycznej lub terapeutycznej, opracowania nowej strategii związanej z organizacją i zarządzaniem w ochronie zdrowia, bądź też wykorzystaniem innowacyjnych rozwiązań światowych dla unowocześnienia polskiego systemu opieki zdrowotnej.

Za najbardziej przełomowe rozwiązanie poprawiające jakość opieki medycznej w Polsce uznano projekt zespołu pod kierunkiem prof. Andrzeja Górskiego – kierownika Zakładu Immunologii Klinicznej Instytutu Transplantologii WUM: zastosowanie bakteriofagów w leczeniu infekcji antybiotykoopornych. Projekt jest realizowany w Instytucie Immunologii i Terapii Doświadczalnej PAN we Wrocławiu (*na ten temat*

*pisaliśmy w numerze 10/2007 naszego miesięcznika).*

W kategorii „Innowacyjne rozwiązania teleinformatyczne w medycynie” wyróżniono projekt telerehabilitacji pacjentów po operacjach słuchu i program telemedyczny pozwalający zdalnie kontrolować pracę wszczepionego implantu ślimakowego. Projekty te realizuje zespół pod kierunkiem prof. Henryka Skarżyńskiego, przez wiele lat związanego z naszą Uczelnią, obecnie kierownika Instytutu Fizjologii i Patologii Słuchu w Kajetanach.

*Ex aequo* w tej kategorii wyróżniono również prof. Marię Respondek-Liberską z Instytutu Centrum Zdrowia Matki Polki w Łodzi za projekt internetowej bazy danych patologii kardiologicznych u płodów. Przyznano również nagrodę specjalną gminie Gdynia za prowadzony program promocji i profilaktyki zdrowia psychicznego wśród mieszkańców tego miasta.

## Nobel dla Studenta WUM

W piątek 29 maja w siedzibie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego odbyła się



Finaliści konkursu „Studencki Nobel”. Laureatka otrzymała 10.000 złotych

gala wręczenia nagród najlepszym studentom w Polsce. Jednym z finalistów konkursu „Studencki Nobel 2009” został Artur Piotr Leśkow, który kończy właśnie VI rok nauki na I Wydziale Lekarskim naszej Uczelni.

„Studencki Nobel” to konkurs na najlepszego studenta w kraju, organizowany przez Niezależne Zrzeszenie Studentów, pod patronatem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jego celem jest wypromowanie i nagrodzenie najzdolniejszych młodych ludzi, których wyróżniają nie tylko wybitne wyniki w nauce, ale też ciekawe pasje i osiągnięcia w innych dziedzinach.

W części regionalnej konkursu wyłoniono 16 finalistów, reprezentujących poszczególne polskie województwa. Najlepszym studentem na Mazowszu został Artur Piotr Leśkow, student VI roku na Wydziale Lekarskim WUM, uczestnik wielu wymian studenckich w kraju i zagranicą, autor licznych prac badawczych i publikacji, dwukrotny stypendysta Ministra Zdrowia za wybitne osiągnięcia w nauce i wielokrotny laureat stypendium m.st. Warszawy im. Jana Pawła II. Oprócz nauki jego pasją jest działalność społeczna – był organizatorem wielu akcji charytatywnych i wydarzeń kulturalnych.

Jako zwycięzca edycji regionalnej Artur wziął udział również w konkursie ogólnopolskim. Z grona 16 finalistów wojewódzkich wybrano najlepszego studenta w kraju – została nim Agnieszka Kaszkowiak, która studiuje na V roku informatyki i ekonometrii na Uniwersytecie Ekonomicznym i na III roku matematyki na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Jako nagrodę otrzymała czek na 10.000 złotych. W uroczystej



*Symboliczne przekazanie „klucza do bram miasta” – na czas Medykaliów – studentom naszej Uczelni*

gali wręczenia nagród finalistom i laureatom – 29 maja w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego – uczestniczył Rektor naszej Uczelni prof. Marek Krawczyk.

## Medykalia 2009

**W związku z Jubileuszem 200-lecia Uczelni tegoroczne Medykalia odbyły się po raz pierwszy w wyjątkowym miejscu – w samym centrum „Kampusu Banacha”, przy budynku Rektoratu naszego Uniwersytetu.**

Uroczystego otwarcia Medykaliów dokonał Rektor prof. Marek Krawczyk, który symbolicznie przekazał studentom „klucz do bram miasta”.

Dla uczestników przygotowano wiele atrakcji. W muzyczną podróż w czasie zabrały

studentów zespoły młodzieżowe: lata 60. i popularne przeboje Beatlesów przypomniiała grupa Liverpool, a do muzyki lat 70. i 80. nawiązali interpretatorzy zespołów ABBA i Boney M. Pojawił się również bardziej współczesny repertuar, w wykonaniu znanych warszawskich DJ'ów – mimo zmiennej pogody muzykom udało się rozgrzać publiczność zgromadzoną przed sceną. Uczestnicy mieli także okazję wziąć udział w wyścigach na mikrorowerach i obejrzeć pokazy tańca oraz prezentacje przygotowane przez organizacje studenckie. Nie zabrakło również smacznego jedła i napojów, którymi mogli pokrzepić się żacy.

Imprezę przygotował Samorząd Studentów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

**Redakcja „MDW”**